

JÓESTÉT!

Szerkesztőség és kiadólivatal: Calea Regele
Ferdinand 64-66. Automata-telefon: 20-61.
Törvényszéki lajstromozási szám: 44.
Dos. No. 890-1938. Trib. Cluj, Secția III.

Kiadótulajdonos:
„JÓESTÉT!” Ujsághirdetővállalat R. T.
Felelős szerkesztő és igazgató:
MAYER ANTAL

CLUJ, 1939. OKTÓBER 9.
VIII. évfolyam, 201. szám.

Hétfő

Chamberlain szerdán válaszol Hitler beszédére

Eden rádiószózat a brit birodalom népeinek — Meg-
elenkült a nyugati front — Hatalmas győzelmet je-
lentenek a kihalak — A Führer békeajánlata még
mindig foglalkoztatja a nemzetközi közvéleményt

Jugoszlávia közbelépésére szabad- ságot adják a román és magyar ha- tármenti katonaság nagyrészét

(LONDON.) (Reuter.) Eden volt kül-
ügyi, jelenleg dominiumügyi minisz-
ter pénteken éjjel rádiószózatot inté-
zett az angol néphez. Beszédében
hangzott, hogy a brit birodalom,
amikor a háború nehéz lépésére szánta
el magát, nem azért tette, hogy a régi
rendet változtatlanul megszilárdítsa, ha-
nem, hogy az új rend ne az erőszak
uralkodjon és a gyengébbek elnyomásán
épüljön fel. „Meg kell szűnnie — mon-
dotta — annak az állandó szorongó ér-
zésnek, amely ma a kis népeket és
nagyhatalmakat egyaránt félelemmel
töltheti el egyesek túlkapásai miatt.
Lehet, hogy sötét napok várnak reánk,
de meghehozzuk az áldozatot azért, hogy
a jövőben ne kelljen állandóan állig
felfegyverkezve élnünk. Az angol kor-
mány tudatában van a vállalt felelős-
ségnek és azt is tudja, hogy elhatározá-
sa nem jár kockázat nélkül. Mégis úgy
alakultak újabb az európai viszo-
nyok, hogy mindent vállalnia kell.
Hogy eljárása helyes-e vagy nem, azt
leginkább az angol világbirodalom né-
peinek tömörülése igazolja. A dominiu-
mok és a gyarmatok egységesen álla-
nak a korona mögött. A külföld nagy-
része osztja nézetét. A francia kor-
mány és a francia nemzet egységesen
csatlakozott az elgondoláshoz akkor,
amikor elhatározta, hogy a harcot köz-
sen veszi fel a fenyegető veszélyekkel
szemben. A brit kormány tudja, hogy
a demokráciák szimpátiája vele van.
Ezért nem fog habozni a továbbiakban
sem” — fejezte be szavait Eden domi-
niumi miniszter.

ALÁÍRJÁK AZ ANGOL-TÖRÖK EGYEZMÉNYT

(LONDON.) (Reuter.) A Daily Ex-
press közli, hogy csak órák kérdése
a brit-török megegyezés aláírása. Török-
ország kikötötte, hogy fentartja magá-
nak a semlegesség jogát arra az esetre,
ha a jelenlegi viszályban a szovjet is
beleavatkoznék. Ebbe az angol kormány
körök bele is mentek. Így London ré-
széről nincsen semmi akadálya annak,
hogy a már régóta húzódó tárgyalások
eredményes befejezést nyerjenek. Más-
részt — írja a lap — Saracioglu moszk-
vai helyzete is megkönnyül, mert vi-
szont a szovjetnek sem lehet kifogása
az angol-török megállapodás ellen, ha
Törökország semlegességét az ő beavat-
kozása esetére biztosítják.

„TÖRÖKORSZÁGNAK HATA- ROZNIA KELL”

(BERLIN.) (Rador.) A DNB német
távirati iroda közli a Südost-Echo című
folyóiratnak azt a cikkét, amely „Tö-
rökországnak határoznia kell” címen

jelent meg. A cikk szerint Törökország
magatartása az európai erőviszonyok

játékában most már el kell, hogy döl-
jön abban a tekintetben, hogy csatla-
kozik-e ahhoz a hatalomcsoporthoz,
amely Németország bekerítését tűzte
ki céljául. Törökország hivatott vezetői
kijelentették ugyan, hogy Törökország
magatartása nem irányul Németország
ellen, amellyel Ankara a maga részé-
ről a legjobb viszonyt és kapcsolatot
kivánja fentartani. A brit politika
Olaszországot is meg akarta nyerni a
maga részére, ami azonban nem sike-
rült, mert Olaszország semleges ma-
radt. Törökország a maga részéről szin-

Teljes összhangban

(PÁRIS.) (Havas.) A francia kormány
még nem foglalt hivatalosan álláspo-
ntot Hitler kancellár beszédével szem-
ben. Az elhangzott félhivatalos nyilat-
kozatokból azonban máris meg lehet
állapítani, hogy a Qua D'orsay nem te-
kinti Hitler kancellár Lokejavaslatát
olyan tárgyalási alapnak, amelyre épi-
teni lehetne. Általában az a vélemény,
hogy angol részről Chamberlain minisz-
terelnök szerdai alsóházi beszédében
míg francia részről Daladier miniszter-
elnök rádióbeszédében fog felelni a kan-
cellárnak. Ezek a beszédek azonban
teljesen összhangban lesznek.

(LONDON.) (Reuter.) Angol részről
sem történt még hivatalos állásfoglalás
a berlini Kroll Operában elhangzott
beszéd felett. A reggeli lapok, amelyek
majdnem szöszörint közlik a Führer
szavait, csak igen kevés kommentárt
füznek hozzá. Általában megállapítha-
tó, hogy Hitler kancellár kijelentése-
ivel szemben bizalmatlanság tapasztal-
ható.

HITLER BESZÉDE AMERIKAI MEGVILÁGÍTÁSBAN

(WASHINGTON.) (United Press.) Az
amerikai lapok „Béke vagy rombolás?”
„Mi történik a következő napokban?”
stb. címek alatt foglalkoznak a Führer
beszédével. Határozottan nem foglal-

lén semlegességet vállalt. Éppen ezért
érthetetlen, hogy a török lapok mégis
ellenséges hangnemben írják Német-
ország politikájáról és különösen Rib-
bentrop német külügyminiszternek
moszkvai látogatásáról. A német folyó-
irat annak a véleményének ad kifeje-
zést, hogy a török sajtónak ezt a ma-
gatartását csak egy jelentéktelen szá-
mu csoport irányítja, nem pedig az
igazi török nemzeti érdekek felisme-
rése.

AZ OLASZ SAJTÓ HELYESEL

(RÓMA.) (Stefani.) Az olasz sajtó
nyomatékosan állást foglal Hitler vezér
és kancellár beszéde mellett. A Popolo
di Roma azt írja, hogy a Führer erejé-
nek tudatában tette meg megfontoltan
dó békeajánlatát. Az olasz kormány és
a nép teljesen azonosítja magát ezzel a
felfogással, amely megfelel a fasiszta
elgondolásnak is. Ábrándokban ringat-
ja magát az, aki azt hiszi, hogy a háoru
val el lehet intézni olyan kérdéseket,
amelyek már rég megoldásra várnak.
Ezeknek a kérdéseknek a letárgyalása
nem a harctéren, hanem a tárgyaló asz-
tal körül fog eldőlni.

A Messagero ugyanakkor hangsú-
lyozza: „Újja kell építeni Európát” c.
cikkében, hogy Lengyelországnak meg
van a reménye a feltámadásra, de ter-
mészetesen csak olyan keretekben,
amely tökéletesen megfelel az etnogé-
fiai helyzetnek. Ez a feltámadás hosz-
szu, sőt állandó létet is biztosíthat
azokban a keretekben, amelyeket a két
szomszédos nagyhatalom most a béke
megszilárdítása érdekében számára ki-
jelölt. Egész Olaszország felszűltlen fi-
gyelt a nyugati nagyhatalmak további
magatartását és reméli, hogy Anglia és
Franciaország meg fogják találni a to-
vábbi felesleges vérontás elkerülésének
módját.

nak állást ugyan, de kiérzik a gyér
számu kommentárból az a felfogás,
hogy Amerika a jövőt tekintve, ha gya-
korlatban nem is, de érzésben Anglia
mögött áll.

(NEWYORK.) (Rador.) A Newyork
Times úgy gondolja, hogy Hitler ve-
zér és kancellár pénteki beszéde még
hosszu eszmecsere fog alkalmat adni
és sokkal nagyobb nehézségeket fog
okozni, mint ahogyan azt a nyugati
hatalmak gondolják. A lap véleménye
szerint a Führer békevágya és béke-
ajánla őszinte volt, mert véleménye
szerint Németország nem tudna ered-
ményesen megküzdni a hosszú gaz-
dasági elszigeteltséggel.

„HA ENGEDNÉNEK A LEN- GYEL KÉRDÉSBEN”

(PÁRIS.) (Rador.) A francia lapok
Hitler vezér és kancellár beszédét
olyannak minősítik, mint amely kísér-
letet tett arra, hogy igazolja és di-
csőítse saját politikáját a német nép
előtt. A francia lapok véleménye sze-
rint a beszédben semmiféle újabb elem
és olyan nemzetközi kérdés nem volt,
amely elősegíthetné a béke helyreál-
lítását. A Petit Parisien szerint Hitler
semmiféle pontosan körülírt békeajánlatot
nem tett beszédében, hanem csak általánosságban jelentette
ki a fegyverszünet szükségességét, ab-

ban az esetben, ha a szembenálló felek
tárgyalásra lesznek hajlamosak. A
fegyverkezés korlátozására és az első-
rendű anyagok szétosztására vonatko-
zó kívánsága Hitlernek már régi keletű,
éppen úgy, mint a nemzetek közti
gazdasági együttműködésre vonatkozó
kívánsága is. Hitler célja világos: fel-
ismerte, hogy a német nép a háború
beszűntetését kívánja, mert Németor-
szág lakossága azt feleslegesnek és a
maga részére nagy veszélyekkel telítet-
nek látja. A La Journal azt írja, hogy
a szövetséges hatalmak nem engedhet-
nek Lengyelország kérdésében. Ha
engednének a lengyel kérdésben úgy
halálra ítélnék Magyarországot, Jugoszláviát,
Dániát, Svájcot, Belgiumot és
Hollandiát, amelyek Európában a leg-
értékesebb emberi együttélések szín-
helyei, de egyben Franciaország is a
ját magát ítélné halálra.

AHOGYAN A NÉMET SAJTÓ LÁTJA

(BERLIN.) (DNB.) A Berliner Börsen
zeitung, vezércikkben foglalkozik Hit-
ler vezér és kancellár pénteki beszéde-
vel. Azt írja róla, hogy az olyan nagy-
vonalu volt, hogy nem maradhatott ha-
tás nélkül egyetlen külföldi államfér-
fire sem. Ugyanakkor a Berliner All-
gemeine Zeitung azt írja, hogy Hitler
kancellár megmutatta a nyugati hatal-
maknak az európai béke igazi lehetősé-
geit és azt az utat is, amelyben halad-
va, a békét elérni lehet. Ha tehát Ang-
lia és Franciaország a kínálatot aján-
latot visszautasítják, úgy elzárkóznak
a béke lehetőségei elől és ellentmondás-
ba kerülnek saját magukkal. A demok-
ráciák voltak ugyanis azok, amelyek az
utolsó két évtizedben állandóan a béke
mellett szállottak sikra. Igaz, hogy ők
a békét a versaillesi formában értel-
mezték.

„CSAK VÁGYÁLOM”

(RÓMA.) (Rador.) Az olasz sajtó
szombati számában vezércikkben méltatja
Hitler vezér és kancellár beszé-
dét, amelyet igazságosnak, a való té-
nyeken nyugvónak és építőszellemű-
nek minősít. Egyben annak a vélemény-
nek adva kifejezést, hogy Hitler ja-
vaslatait az egész európai civilizáció és
az összes népek érdekében figyelembe
kell venni. A Messagero azt írja, hogy
még a legelszántabb ellenfelek is el-
kell ismerjék, hogy csak vágyáalom Né-
metország legyőzése és a Hitler részé-
ről tett javaslatokat az összes felelős
államférfiaknak nyugodt mérlegeléssel
kell megfontolás tárgyává tenniük.

ANGOL KÖZIRÓ HITLER BE- SZÉDÉRŐL

(LONDON.) (Rador.) Ward Price a
kiváló újságíró a Daily Mailban hosszú
cikket írt Hitler vezér és kancellár be-
szédéről, amelyről azt állapítja meg,
hogy ez a beszéd, éppen úgy, mint a né-
met márka, csak belső forgalomban
bírvérnyvel. Hitler összes eddigi el-
mondott beszédei közül a pénteken el-
mondott „békeszózat volt a leggyen-
gebb. „A rádióhallgattam ezt a be-
szédet — írja az angol újságíró — é-
valóságos meghűlt lelkileg ettől a
beszédől, amelyről azt kell megállá-
pitanom, hogy a német vezér és kan-
cellár elérkezett bölcsességének végé-
hez és olyan ember benyomását kel-
tetett mint aki már nem tudja, hogi

mit beszél és mit cselekszik." Az új-ságíró megállapítja, hogy bizonyosra vehető, miszerint az angol kormány, a dominiumok vezetői és francia kormány tüzetes vizsgálat tárgyává teszik a beszédet és a békejavaslatot, de ha a német kormány a béke helyreállítása érdekében nem tud más egyebet is javasolni és felajánlani, mint ami Hitler beszédében foglaltatott, úgy legalább is nagyon kicsi a lehetősége annak, hogy összehívják a békekonferenciát.

HITLER ÁLLÍTÓLAG KÖZVETÍTÉSRE KÉRI ROOSEVELTET

(WASHINGTON.) (Rador.) A Havas távirati ügynökség jelentése szerint azokat a berlini híreket, amelyek szerint a Führer találkozni óhajtaná Roosevelttel, az Északamerikai Egyesült Államok elnökével, hogy legyen a kezdeményező a hadviselő felek közötti fegyverszünet megkötésében. Washingtonban a legnagyobb tartózkodással fogadták. Amerikai körökben hangsúlyozzák, hogy az Északamerikai Egyesült Államok soha nem járulnak hozzá olyan tervhez, amely Lengyelország megsemmisítését célozza. Az amerikai köztársaság elnökének hívei nem fejezték el azt sem, hogy Rooseveltet milyen éles támadásban részesítette még nemrég a német hivatalos lap. Az a körülmény pedig, hogy most mégis Hitler részéről indul ki a kezdeményezés, hogy Rooseveltet megnyerje a fegyverszünet megkötésének kezdeményezésére, igazolja azt a kedvezőtlen helyzetet, amelybe a német birodalom jelenlegi vezetői kerültek.

A FÜHRER BESZÉDÉNEK HATÁSA MOSZKVBAN

(MOSZKVA.) (Rador.) A DNB német távirati iroda közli a következőket: A Pravda című orosz lap vezetőhelyen közli Hitler vezér és kancellár beszédét és megállapítja, hogy a beszédnek rendkívül mély hatása volt moszkvai politikai körökben. A lap különösen hangsúlyozza Németország békétörekvését, amely mindenben megfelel a Szovjet Unió és Németország között létrejött egyezmény szellemének is.

KATOLIKUS LAP HITLER BESZÉDÉRŐL

(RÓMA.) (Rador.) Olaszország katolikus sajtóorgánumai hangsúlyozzák, hogy a legkiemelkedőbb eszméje Hitler beszédének az a megállapítás volt, amely szerint elengedhetetlenül szükséges, hogy Európában helyreálljon az igazság és béke. Hitler szövege túl kell terjedjen a két szembenálló fél hadseregeinek tagjai körén, mert a háború folytatása példanélküli tragédia bekövetkezését vonná maga után. Vajjon feltartóztatható-e ez a tragédia, — veti fel a kérdést a lap — és megállapítja azt is, hogy ez a kérdés az egész világ szívéből fakad. A történelmi felelősséggel szemben a civilizáció érdekében minden áldozatot meg kell hozni, hogy a békét biztosíthassák. A lap végül ismételt közli a beszédnek azokat a részeit, amelyek véleménye szerint a legfontosabbak a béke megteremtésének szempontjából.

"TÁMADÁSI SZÁNDÉK MEGNYILATKOZÁSA"

(LONDON.) (Rador.) A Times című lap katonai szakértője azt írja, hogy Hitler béketervezett szigorúan katonai szempontból kell elbírálni. Háború idején az ilyen beszédet olyannak kell minősíteni, mint amely támadási szándék megnyilatkozása. Eppen úgy, mint az 1916. évben, amikor Németországot nagyon meggyengítette a Somme folyó mellett lefolyt ütközet és a szövetséges hatalmak igen kedvező helyzetben voltak, míg Németország nagyon súlyos válságban. Németország akkor is béketervezést tett, ugyanaz történt most is — fejezi be cikkét a Times katonai szakértője.

A DÁN SAJTÓ DERÜLŐTŐ

(KOPPENHÁGA.) (Rador.) A DNB német távirati iroda a következőket közli: „A dán sajtó Hitler vezér és kancellár beszéde után felveti azt a kérdést, mit fognak csinálni a nyugati hatalmak? Az összes lapok kifejezik békevágukat. A „Politiken” azt írja, lehetetlen elvitatni, miszerint Hitler

beszédének ne lett volna építő jellege. Most már csak az van hátra, van-e lehetőség arra, hogy a beszédében kifejtett tervet a nyugati hatalmakkal való békés együttműködéssel és a világ többi népeinek, felfogásával összeegyeztessék. A „Szociáldemokraten” című lap azt írja, hogy a helyzetet derűlátással kell megítélni. A háború folytatásának borzalmait és következményeit olyan beláthatatlannak, amely félelemmel és aggodalommal kell eltöltsen minden józanul gondolkodót. Ezért a béke megkötésének lehetősége előtt, még a legkisebb árnyékot és akadályt is el kell hárítani.”

HOGY LÁTJÁK A SVÁJCI A KÉRDÉST?

(BERN.) (Rador.) A Havas távirati

Szabadságolják a román és magyar határmenti katonaság nagyrészét

(BELGRÁD.) (Rador.) Szeptember 24-én a jugoszláv kormány baráti módon közbenjárta a román kormánynál, megkérdezve: nem tartaná-e helyesnek, ha Románia és Magyarország is egyidejűleg leszállítanák a közös határon mindkét részről összpontosított katonai egységeik és csapattesteik számát? Ugyanebben az időben a belgrádi kormány hasonló módon közbenjárta a magyar kormánynál is, amelyet a román kormánnyal egyidejűleg tájékoztattott a kölcsönös katonai leszerelés tervéről. Románia kormánya ezt a javaslatot komoly megfontolás tárgyává tette. Szeptember 30-án a magyar kormány közölte a Jugoszlávia kormányával, hogy a magyar katonai hatóságok felülvizsgálták a katonai természetű rendelkezéseket és hajlandó az összpontosított katonai egységeit jelentős száma részére szabadságot engedélyezni.

Románia kormánya értesítette a maga részéről úgy a belgrádi, mint a budapesti kormányt, hogy a maga részéről egyidejűleg hajlandó hasonló módon eljárni és a magyar kormány részéről fogantatandó hasonló intézkedéseket tenni a határon összpontosított katonai csapategységek létszámának mérséklése tekintetében.

Chamberlain szerdán beszél

(LONDON.) (Rador.) A Havas távirati ügynökség jelentése szerint Chamberlain angol miniszterelnök az angol alsóházban szerdán hosszú és részletes nyilatkozatot tesz Hitler beszédével kapcsolatosan. Az angol kormányfő beszámol a nemzetközi helyzetről és ismertetni fogja Anglia álláspontját a kérdésben. Chamberlain nagyszabású beszámolója után az angol alsóházban részletes vita indul meg a béke, vagy a további háború ügyében.

BELGA SAJTÓVÉLEMÉNYEK

(BRÜSSZEL.) (Rador.) A DNB jelentése szerint a flamand Wolkenstaad azt írja, hogy a Führer beszédének több olyan pontja volt, amely alapul szolgál a békétárgyalások megkezdésére. Ami ha nem következik be, úgy borzalmasan véres háború fenyegeti az egész világot. A Wingtome Siecle viszont azt írja, hogy Hitler beszéde nem tartalmazott semmi realitást a békemozgalom elősegítésére. Másik belga lap németellenes megjegyzésekkel kíséri a beszédet, Hitlerrel pedig megállapítja, hogy a beszéd semmivel sem szelídítette eddigi elvakultságát. A La Fay Reel különösen a beszédnek azt a tervét hangsúlyozza, amely szerint Közép-Európában új rendet kell teremteni az etnikai csoportok átültetésének rendszerével. Ettől az elrendezéstől Hitler azt reméli, hogy nem fogja megismételni a Versaillesben elkövetett hibákat.

EGYPTOM AZONOSÍTJA MAGÁT ANGLIA FELFOGÁSÁVAL

(ALEXANDRIA.) (Rador.) Ali Maher pasa, az egyiptomi kormány miniszterelnöke nyilatkozatot adott. Ebben kijelentette, hogy még abban az esetben is, ha nem létezett volna az angol—egyiptomi szövetség, Egyiptom magatartása semmiféle tekintetben nem változott volna meg Angliával szemben, mert Egyiptom a maga részéről teljesen azonosítja magát Anglia célkitűzéseivel és a demokrácia törekvéseivel.

LONDON VILÁGOSABB MAGYARÁZATOT KÉR

(LONDON.) (Rador.) A Stefani olasz távirati iroda jelentése szerint angol politikai körökben nem tartják kizártnak annak a lehetőségét, hogy az angol kormány pontosabb körvonalazását fogja kérni Hitler beszéde egyes fejezetének. Azokénak, amelyek angol

iroda jelentése szerint a svájci sajtó álláspontja és véleménye Hitler beszédével kapcsolatosan általában negatív. Nem hiszi, hogy ez a beszéd ösztönzést adott volna Angliának és Franciaországnak a béke megkötésére, mert a beszéd és békejavaslat igen tág tereken mozgott. A Baseler Nachrichten azt írja: „Az a szemrehányás, amelyet Hitlerrel szemben hangoztatnak, hogy nem tartotta meg adott szavát, abból a tényből fakad, hogy nem tartotta tiszteletben az 1938. évben Münchenben megkötött egyezményt. A baseli National Zeitung hangsúlyozza, hogy az a hogyamányos „fair play”, amely annyira értékes az angolok előtt, súlyos sebet szenvedett Hitler beszédének azaz a részével, amelyben alábecsülte a legyőzött ellenség vitéségét.”

az egyezmény a tartós békét és a két állam létének érdekeit szolgálja.

AZ ANGOL EXPEDÍCIÓS HADSEREG FRANCIAORSZÁGBAN

(LONDON.) (Dunaposta.) Az angol expedíciós hadsereg teljes felszerelésével és hadianyagával együtt minden zavar nélkül, simán kelt át a csatornán és megérkezett Franciaországba.

HIVATALOS OLASZ CÁFOLAT (RÓMA.) (Dunaposta.) Olasz részről hivatalosan megcáfolják azokat a híreket, mintha a római angol és francia követek együttesen felkeresték volna Ciano gróf külügyminisztert és még Hitler beszédének elhangzása előtt jegyzéket nyújtottak volna neki a német vezér és kancellár pénzei beszédével kapcsolatban. Az olasz hivatalos cáfolat hangsúlyozza, hogy a római angol és francia követek nem Ciano külügyminiszternél, aki látogatásra kérte fel őket, mert udvariasságból tájékoztatni kívánta őket legutóbbi berlini útjáról és a német fővárosban lefolytatott tárgyalásairól.

JAPÁN LEGNAGYOBB VERESÉGE

(CSUNKING.) (Rador.) A legnagyobb vereség, amelyet Japán a legutóbbi 2 évben elszenvedett, az volt, amely most Csangsanál érte, ahol az ütközet 19 napig tartott. Jelentések szerint a japánok halottakban 30 ezer embert veszítettek. A hivatalos kínai jelentés beszámol arról is, hogy a kínai csapatok elfoglalták Tingtient és Ping-kiangot, két rendkívül fontos stratégiai pontot, amelyek 75 kilométernyire Északkeletre vannak Csangsatól. A kínaiak ezt a győzelmet annak bizonyítékaként tudják be, hogy az újonnan kiképzett kínai csapatok, amelyeket a legutóbbi két évben szereltek fel, működésképesek felülmúlják a japánokat. A jelentés beszámol arról is, hogy még további 3 millió, hasonló módon felszerelt és kiképzett kínai katona áll Csank-Kai-Sek marsall rendelkezésére.

LITVÁN KÜLDÖTTSEG MOSZKVA-BAN

(KAUNAS.) (Rador.) Urbis külügyminiszter vezetésével a litván küldöttség újólátogat Moszkvában.

FELDERITŐ OSZTAGOK TEVEKENYSÉGE

(PÁRIS.) (Rador.) A francia főhadiszállás október 7-én a következő hivatalos jelentést adta ki: „A felderítő osztagok tevékenységét fejtették ki a Saarbrückentől délnyugatra levő területeken.”

MIKOR ALAKUL MEG AZ ÚJ CSEH KORMÁNY?

(LONDON.) (Rador.) A Reuter angol távirati iroda egyik munkatársa kérdést intézett Benes egyik személyes hívéhez, aki az új csehszlovák kormány megalakításával kapcsolatosan a következőket mondotta:

— Nem felelnek meg az igazságnak azok a hírek, mintha új csehszlovák kormány alakult volna, való azonban az, hogy néhány hét óta tárgyalások vannak folyamatban Londonban és Párisban, valamint több más állam fővárosában új csehszlovák kormány megalakítása érdekében. Remélem, hogy rövid időn belül már hivatalosan is bejelenthetjük ennek a kormánynak a megalakítását, amelynek létrehozását eddig az hátráltatta és nehezítette meg, hogy az új kormány székhelyét még nem lehetett megállapítani. Benes volt köztársasági elnök egyébként, aki jelenleg Párisban tartózkodik, rövid idő múlva visszatér Londonba és ekkor történik meg, bár nem hivatalos jelleggel, Benesnek az új csehszlovák kormány elnökévé való minősítése, Ossuski volt párisi csehszlovák követ pedig az új csehszlovák kormány külügyminiszterre lesz.

A BELGA KIRÁLY ÉS ANYA-KIRÁLYNÉ LÁTOGATÁSA

(BÜSSZEL.) (Rador.) Lipót belga király megtekintette Charleroy környékének különböző helységeit. Erzsébet anyakirályné pedig több helyen és Szingresben levő kórházat látogatott meg.

NÉMET CSAPATOK A LITVÁN HATÁRON

(KAUNAS.) (Litta.) A litván távirati iroda jelentése szerint a litván határ mentén előrenyomuló német csapatok elérték a Moszkva és Berlin által megvont demarkációs vonalat.

MIÉRT MONDOTT LE A KANADAI BELÜGYMINISZTER?

(OTTAWA.) (United Press.) A kanadai kormány belügyminisztere beadta lemondását. LLépésének oka — amint az ottawai francia nyelvű lapok írják — az, hogy ellenkezésbe jutott Mackenzie King miniszterelnökkel, mert elnevezte, hogy Kanada aktív részt vegyen a háborúban.

"EDDEN, folyó hó 10-én NYILIK

az „Elysée“

MEGÉLÉNKÜLT A NYUGATI HADSZINTÉR

(PÁRIS.) (Rador.) A Havas távirati ügynökség jelenti a következőket: A rossz időjárás ellenére a Rajna és a Mosel folyó közötti részekben lévő csapatok az utóbbi napoknál sokkal élénkebb tevékenységet fejtettek ki. Mind két oldalról heves tüziharc folyt, az összecsapások azonban inkább csak az előőrsek között volt heves. Ez az összecsapkozás mindenesetre megéltetett a legutóbbi két nap teljes csendjét. Nemcsak egyes helyeken voltak helyi jellegű összecsapások, hanem a 60 kilométeres arcvonalszakasz egész hosszában, különösen a Wiesenburgtól nyugatra fekvő részen, ahol az ellenség erősebb támadást intézett az egyik francia előretolt állás ellen. Ezt a támadást a Siegfried vonal védői hajtották végre, de ennek a kezdeményezésnek is ugyanaz volt a sorsa, mint a többi eddigieknek: kibontakozása után azonnal meg is állították ezt a támadást is. A háború kitörése óta a német hadvezetőség ily módon és különösen ezen az erődségekkel borított környéken, északra és nyugatra Wiesenburgtól már többször megkísérelte az ehhez hasonló támadásokat, hogy elfoglalja azt a kisebb dombot, amely néhány kilométernyire nyugatra van Wiesenburg városától és amely tulajdonképpen francia hídfő a német területen. Ezt a dombot, amelyet sűrű erdőség borít, rendkívül megerősítették.

KINA TOVÁBB HARCOL

(CSUNKING.) (Rador.) A Tass orosz távirati iroda jelenti a következőket: Litsu Cseng kínai tábornok kijelentette az újságíróknak: a két év óta folyó japán—kínai háború bebizonyította, hogy Japán nem tudja legyőzni Kínát. Kína folytatja a harcot a végső győzelemig és az ellenségeskedést csak akkor hagyja félbe, amikor a japán csapatokat már elűzte Kína területéről. Ha a kínai nép és hadsereg egységes marad, úgy a Japán elleni győzelem nem maradhat el — fejezte be nyilatkozatát a kínai tábornok.

SZOVJET TISZTEK A SIEGFRIED VONALON

(LONDON.) (Rador.) A Daily Herald jelentése szerint a Szovjet Unió több tisztje megtekintette a Siegfried vonal több erősségét, valamint a német birodalom védőfelszerelését, amelyekről a legnagyobb elismeréssel, sőt csodálattal nyilatkoztak.

NÉMET TÖMEGTÁMADÁS KÉSZÜL

(LONDON.) (Rador.) A Daily Express jelentése szerint azok az angol repülőgépek, amelyek Luxemburg és Svájc között elrepültek a Siegfried vonal hosszúságában, megállapították, hogy hatalmas német csapatok vannak menetelőben a Siegfried-vonal felé. Biztosra vesszük, hogy közelebből hatalmas arányú tömegtámadás indul meg a Maginot-vonal ellen.

A NÉMET FŐHADISZÁLLÁS JELENTI:

(BERLIN.) (Rador.) A fővezéri hadiszállás a következő hivatalos jelentést adta ki: „A Visztulától keletre és Szovalki környékén a német csapatok

folytatják előhaladásukat addig a határvonalig, amelyet a Szovjet Unió és Németország közös egyetértésben határoztak meg. Ez az előhaladás minden nehézség nélkül rendben folyik. A lengyel hadseregnek azt a töredék-részt, amely Kock környékén kapitulált, most vesszük számba. Ebben a hadseregrészben van két hadosztályra rancsnok és 100 tiszt. A nyugati hadszíntéren helyi jellegű tevékenység folyt. Az ellenség fűrkészési kísérletei sikertelenek maradtak. Kisebb tüzési tevékenység folyt. A francia felderítő repülőraj tegnap megkísérelte, hogy Bonn közelében átrepüljön a Rajnán. A német vadászpilóták és a német légharóító utagek azonban visszautították őket. Az egyik francia repülőgép Godesberg közelében légi ütközet során lezuhant, a másik pedig Weiskirchen közelében kényszerleszállást végzett. A repülőgép négytagú személyzetét, akik között egy vezérka-

ri alezredes is van, hadifogságunkba kerültek. Nekünk nem volt semmiféle veszteségünk.“

RIADÓKÉSZÜLTSGEBEN

(PÁRIS.) (Rador.) A Havas távirati ügynökség jelenti: A francia őrsök egész éjjel riadókészültségben voltak. A németek megkísérelték, hogy élénkebb tevékenységet fejtsenek ki, mint a legutóbbi két nap alatt.

Különböző helyeken körülbelül tíz kisebb meglepetésszerű támadást kíséreltek meg, valamint felderítést kisebb erőegységekkel, ezek a támadások azonban nem keltettek olyan benyomást, mintha előre megszervezett tevékenységről lett volna szó. A francia tüzéség közbelépésére az ellenség járőrök gyorsan visszavonultak kiindulási helyükre. Azok a környékek, ahol az ellenség tevékenysége élénkebb volt, a következők: Luxemburg, délnyugatra Saarbrückentől és közvetlenül a Blies folyó mentén.

Külföldi követek Gafencu külügyminiszternél

Bucurestiből jelenti a Rador: Grigore Gafencu külügyminiszter október 7-én kihallgatáson fogadta Adrien Thierry, Franciaország bukaresti nagykövetét, Suphi Tanrioert, Törökország

nagykövetét és Wilhelm Fabritiust, Németország nagykövetét, valamint Bár dossy László bukaresti magyar követet.

Az építőmunkások súlyos helyzetéről tanácskozott a szakmai munkásság

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) A kolozsvári építőipari munkások tegnap gyűlést tartottak Oltean Péter országgyűlési képviselő elnökletével a Váli-utcai szervezeti helyiségükben. A gyűlésen részletesen megtárgyalták az építőipar összes időszerű kérdéseit és ar-

nyig néhány százaléka dolgozott, mivel a közületek az összes közmunkákat lemondták, magánépítkezés pedig az országban igen kevés volt. Ennek okát a munkásság

az európai háború miatt megrendült vállalkozókérdő hiányában látja,

rástésről pedig az építkezési anyagok viszonylagosan magas áremelkedése idézte elő azt, hogy Kolozsváron a nyár folyamán nem volt építkezés. A gyűlés résztvevői határozati javaslatot fogadtak el, amelyben leszögezték, hogy

felírják a kormányhoz, kérni fogják a tervezett középítkezések megindítását, hogy az építőmunkások súlyos helyzetén segíteni lehessen.

Női fehérműnk nagy választék-

ban az „Elysée“-be

ra a szomorú megállapításra jutottak, a munkások a rossz építési szezon miatt a legnagyobb nélkülözéseknek néznek elébe a tél küszöbén. Az építőszezon idején a munkásoknak

Közszolgálatra

összpontosított katonai előkészítősek végzik el az őszi mezőgazdasági munkálatokat

Bucurestiből jelenti a Rador: A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági osztálya a kisföldművelőkkel egyetértően megkezdte intézkedéseket fogantatott a munkások pót-lására, amelyek szükségesek a termés betakarításához és az őszi szántás, valamint vetés munkájának elvégzéséhez. Ezeknél a nagyjelentőségű mezőgazdasági munkálatoknál a falusi katonai előkészítő fiatalokat fogják felhasználni. Az őszi mezőgazdasági munkálatok elvégzése céljából azokat a falusi előkészítőket ifjakat, akik ebben az évben még nem töltik be a 20-ik életévüket, munkateljesítményre összpontosítják és velük fogják tiznapos munkacsoportokba beosztva a folyó évi november 15-ig elvégeztetni az őszi ma-

zőgazdasági munkákat. Elsősorban azoknál a családoknál fogják elvégezni a katonai előkészítősek ifjak a szükség

Divatszálak, divatövek, kesztyűk, harisnyák, broskok, cipők stb. stb. nagy választékban az

„Elysée“ben

gesnek mutatózó munkálatokat, mely családok fejét fegyvergyakorlatra hívták be. A katonai előkészítősekből alakított mezőgazdasági munkáscsoportokat az illetékes mezőgazdasági kamarák igazgatóságának és a vármegyei prefektusnak irányítása és felügyelete mellett szervezik meg.

A fővárosban fagypont alá süllyedt a hőmérséklet

Az 1927. évi október óta most ismétlődött meg másodszor Bukarestben az őszi havazás

Bukarestből jelenti a Rador: A legutóbbi napokban a hőmérséklet a fővárosban és környékén nagy mértékben lehűlt és különösen éjjel a fagypont alá szállott le. Az elmúlt éjjel Bukarestben havazott, a hó azonban a földrehullás után mindjárt elolvadt. Az 1927. év óta Bukarestben október hónapban nem esett hó. A hegviövezekben mindenütt hóvihár dühög. A me-

teorológiai intézet jelentése szerint a hőmérséklet további csökkenése, sűrű felhősödés, eső, egyes helyeken köd, sőt havazás várható. A hőmérséklet nagyarányú süllyedését kétségen kívül az idézte elő, hogy a Sarmata síkságról helyesebben a Sarmata síkságon át az Északi Jeges-tenger felől hideg hullámok áramlanak Közép- és Kelet-Európa felé.

Festékdzés

A Sportul Studentesc legázolta az Unirea Tricolor

(BUCURESTI.) Szombaton délután mintegy 4000 főnyi közönség előtt játszották le a Sportul Studentesc—Unirea Tricolor nemzeti bajnoki mérkőzést, amelyet a diákcsoport fölényes játékkal nyert meg 5:0 (2:0) arányban. A Sportul Studentesc szinte állandó pergőtliz alatt tartotta az Unirea Tricolor kapuját, amelynek kétségbeesett kísérlete, hogy elkerülje a súlyos vereséget, nem járt sikerrel.

Uj világcscs a 2000 méteres síkfutásban. Stockholmól jelentik: A most megtartott atlétikai viadalon a belga Mostert 5 perc 16.8 mp.-el új világcscsot futott a 2000 méteres síkfutásban. A régi csucs 5 perc 18.4 mp. volt.

— Módosítják a román—angol, román—jugoszláv és román—török fizetési és kereskedelmi egyezményt. Bukarestből jelenti a Rador: A nemzetgazdasági minisztériumban most dolgoznak azon a tervezeten, amely megváltoztatja a Románia és Anglia, Románia és Jugoszlávia, valamint Románia és Törökország között érvényben levő kereskedelmi és fizetési egyezmény feltételeit.

— Közel 70 ezer vagon búzát vásárolt a román állam a termelőktől. Bukarestből jelenti a Rador: A folyó évi szeptember 25-étől október elsejéig az állam a szövetkezetek útján a termelőktől összesen 2108 vagon búzát vásárolt. A román állam részéről a termelőktől eddig megvásárolt búzamenyiség 69.958 vagon.

— Külföldi hajók érkeztek a galaci kikötőbe romániai gabonáért. Galacból jelenti a Rador: A galaci kikötőbe több nagy tonnátartalmú külföldi hajó érkezett, hogy Románia gabonát és olajmagvakat hajózzon be. A külföldi hajók megjelenése és vásárlási szándéka következtében a gabonapiacra számos nagyjelentőségű üzletkötés történt emelkedő árak mellett.

— KINEVEZTEK ROMÁNIA UJ BUDAPESTI KÖVETÉT. Budapestről jelenti a Dunaposta: Románia új budapesti követévé Gheorghe Crutescu rendkívüli meghatalmazott minisztert nevezték ki, aki közelebbről elfoglalja állását.

— A hidelvi református templomban október 8-án, vasárnap délután 6 órakor a Református Nőszövetség templomi műsoros ünnepélyt rendez téli szegénysegélyező munkája céljaira. A templomi ünnepélyen dr. Tavaszy Sándor, a püspökhelyettes felesége tart előadást, Reményik Sándor költő a verséből olvas fel, Mestitz János művész gondolkán fog játszani Tatár Ferenc tanár orgonakisérésével, Szabó Éva zsolnárt ad elő és az összes hidelvi gyülekezeti dalárdák: a Hidelvi Iskolai Énekkar, a Földészek, a Bethlen, a Zwingli és a Kálvin Egyházi Énekkarok alkalmi egyházi énekeket adnak elő. A perselypénzt a Nőszövetség szegénysegélyezésére fordítják. Legyünk ott mindannyian és adakozzunk hálás szívvvel.

Vételkötelezettség nélkül tekintse meg raktárunkat.

„ELYSÉE“

CLUJ, Reg. Ferdinand 12. Gólya áruházal szemben.

— Munkában a katonai törvényszék. A polgári törvényszék tárgyalótermében alig akad említésreméltó esemény. Az ügyeket jórészt elnapolják, mert a felek nagy része katonai szolgálatot teljesít. Annál nagyobb az ügyforgalom a katonai törvényszéken. Hét főn 110, kedden 73, szerdán és a többi napokon 40—25 ügyiratcsomót intézett el Negulescu alezredes elnöklése mellett a katonai törvényszék egyetlen tanácsa, amely egyik-másik napon délután 9 órától a kora hajnali órákig teljesíti súlyos feladatát.

Apróhirdetések

VILLANYONDOLALÁS külföldi mód-szerrel és szerekkel. Csak párolva és nem kiszáritva. 14 perc alatt előállítva, a haj fényt és hullámot kap. Nyolc havi garancia. Már csak 150 lejtől. Reg. Ferdinand 30 Hölgyfodrászszalon. (2919)

ERTESITEM a nagyerdemi közönséget, Str. Rudeanu 33. alatti pékséget megújítottam, 3-szor naponta házikenyértűsítés. Szíves pártfogást kér Ambrus. (5527)

ADÁS-VÉTEL

VESZÉK 100 hektoliternek való jókarban levő boros transzporthordókat. Mercur, Str. Rudeanu 33. (5538)

MAKULATURA, újságsomagoló papírral kapható 10kg-os tételekben a kiadóhivatalban.

INGATLAN

ELADÓ HÁZAK: Jorga-uccában több-lakásos, üzletes masszív ház egymillió 200 ezer, Gh. Tamas uccában 3 szoba, konyha és egy szoba fürdőszobával, üveges veranda, teljesen jókarban azonnal beköltözhető, 550.000 lej. Fántanelei-uton 2x3 szoba, konyha 800.000 lej. Romulus-uccában sarokház 3 üzemhelyiséggel, 3 lakrészszel 6000 lej havi jövedelemmel 450.000 lej. — Strambă-uccában 2 szoba, konyha és 2x1 szoba, konyha mellékhelyiségekkel, nagy frontall két uccára 200.000 lej. Regele Carol II. uton 1700 négyzetméter területű 2 uccai fronttal, 3 szoba, konyha modern lakással, gyümölcskerttel ház 550 ezer lej. Chintaului uton 2 és fél hold kiterjedésű, parcellázásra alkalmas, egy modern 5 szobás, valamint 12 egyszobás házastelek 2 millió 200 ezer lejtől. Iuliu Maniu-uccában napos oldalon több lakással bíró 130.000 lej évi jövedelemmel, szép frontall bíró emeletet megbíró ház egymillió 300 ezer lejtől Szamosfalvi ország-uton a várostól nem messze, 278 négyzetm. kiterjedésű gyümölcsös egy szép új szobával 180 ezer lejtől. Értekezni Str. Regele Carol II. 13. szám alatt, I. emelet, apartament 12. alatti irodában, délután 5—8-ig (2789)

ALLÁST KAPHAT

HÖLGYFODRÁSZT keresek mester-könyvvel és gyakornokokat felveszek. Str. Jorga 5. szám, földszint, ajtó 8. (5399)

GYERMEKSZERETŐ mindenest keresek. Str. Cogălniceanu 6. ajtó 7. (5541)

AZONNALI belépésre keresek 1 petró-leumszivó gázmotorhoz malomba szak-képzetű gépész. Gépsz. molnár előnyben. Érdeklődni Jäger malomban, telefon 37-26.

KIADÓ LAKÁS

AZONNAL kiadó 2 szoba irodának. Str. Reg. Maria 5. (2736)

KIADÓ kettő szoba elő. fürdő irodának, rendelőknek, szalonnak. Str. Memorandului 4. (5140)

EGY nő lakást kaphat olcsón fiatal pár-nál, esetleg teljes ellátással. Str. Gelu 30. (5498)

KIADÓ elegánsan bútorozott szoba fürdőszoba használatra 1 vagy 2 zsidó fiatal embernek, esetleg fiatal házaspárnak. Zsidó kórház mellett. Str. Tudor Vladimirescu 17., apartament 13.

KIADÓ egy alkóvos szép szoba. Strada V. Goldis 54., villában. (5516)

KIADÓ november 1-ére 3 szobás modern földszinti lakás. Str. Elisabeta 51. Értekezni ugyanott emeleten. (5198)

3 SZOBA, konyha komfortos lakás kerttel november 1-ére kiadó. Értekezni dr. Rebreanu ügyvéd, Str. Regina Maria 35. (5525)

KIADÓ azonnal olcsón Str. Pop Cicio elején 2 szoba, konyha. Értekezni: Strada Andrei Muresan 10. Horváth.

LAKÁST KERES

VIDÉKI fiatalasszony lakást, esetleg el-látást keres külön telken levő egyedül-álló urinő házában. Önmekét „Autóbusz-járat vonalán” jelgére a kiadóba kérek. (5393)

— Konopon is megáll a Bucuresti — Curtici gyorsvonat. Bukarestből jelenti a Rador: A CFR vezérigazgatósága el-rendelte, hogy a Bucuresti — Curtici kö-zött közlekedő 201. és 202. számú gyors-vonatok egy percre Conop — Konop ál-másán is megálljanak.

A bánsági német kisebbség köszönetet mondott az érdekében tett kormányintézkedésekért

(BUCURESTI.) Coriolan Baran bel-ügyminiszteri államtitkár Hans Hed-rich szenátor, a Romániai Német Nép-közösség képviselője és a bánsági svá-bok több vezetőjének kíséretében látó-gatást tett a Bánság több németlakta községében. A látogatás során teljes nézetazonosság alakult ki a Bánság-

ban lakó német kisebbséggel szemben alkalmazandó bánásmólt tekintetében. A német népkisebbség képviselői közö-netüket fejezték ki a tapasztaltak fe-llett és teljes elismeréssel adóztak az állami hatóságok részéről fogantatott intézkedésekkel kapcsolatban

A dési Leibovics-féle pékműhely romlott kenyeret hozott forgalomba, amelytől számosan megbetegedtek

(DEJ-DÉS.) Rendkívül szokatlan, de következményeiben súlyos eset üvén-ben folytatnak eljárást a dési hatósá-gok. Az elmúlt napokban igen sok dési lakos, aki a Leibovics Sámuel-féle pék-üzletből vásároltak kenyeret és pék-süteményt, azoknak elfogyasztása után súlyosan megbetegedett. A tömeges megbetegedések alapján a dési rendő-rség széleskörű vizsgálatot indított meg és helyszíni szemlét tartott a Leibo-vics-féle péküzletben, amely alkalom-mal megállapítást nyert, hogy a pék-műhelyben romlott lisztből, ehetetlen és az egészségre káros kenyeret és pék-süteményt készítettek. Megállapítást nyert a vizsgálat során az is, hogy Lei-

bovics Sámuel pékmester azt a lisztet, amelyből a tömeges megbetegedést oko-zó kenyeret és péksüteményt készítette, Áron Samu dési kereskedőtől vásá-rolta.

A hivatalos vizsgálat megállapítása alapján a rendőrség és a közegészség-ügyi hatóságok megindították az eljá-rást úgy a pékmester, mint a romlott lisztet szállító kereskedő ellen és való-szinű, hogy a mindkettőjükre kirovandó súlyos pénzbírságon kívül a pékmű-helyt bezárják, a lisztkereskedőtől pe-dig bevonják az iparendélyt. Sulvos-bítja az esetet, hogy a romlott kenyér-től megbetegedettek között számos ka-tonaszemély is van.

Október 9-én, hétfőn légvédelmi riadó lesz Kolozsváron

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Kolozsvár város légvédelmi osztálya, a MONT., — mint megirtuk — október 9-én, hét-főn délelőtt 11 óra 20 perc és 11 óra 30 perc között légvédelmi riadógyakor-latot rendez. Ebből az alkalmából újo-lag közöljük a városi légvédelmi szol-gálat 410—1939. számú rendeletét, ame-lyeknek végrehajtása és betartása min-denkinél szigorú kötelessége. A vonat-kozó rendelet a következőket tartal-mazza:

Rendszabályok a légoltami riadó esetére

Mi, dr. Bornemisa Sebastian Kolozs-vár törvényhatósági joggal bíró város polgármestere a részleges és általános légvédelmi gyakorlatok kapcsán a kö-vetkező szabályok betartását rend-el-jük el:

a) A légvédelmi riadót a város riadó központja által kezelt elektromos sziré-nák, gyári gőzgépek, mozdonyok és a szolgálatban levő rendőrközegek meg-ismételt sípjelzéssel adják. Ezeknek időtartama 3 perc.

b) A lakosságnak riadó esetén meg-kell őriznie nyugalmat.

c) Azok, akiket a légi riadó a lakás-ban, iskolában, vagy bármilyen más nyilvános vagy magánhelyen, mint szál-lodákban, színházakban, vendéglőkben, kávéházakban, vagy mozikban talál, kötelesek engedelmessékedni az illető helyiség légvédelmi parancsnokának, nem szabad az ablakon át kitekinteni, vagy annak közelében tartózkod-niok.

d) Az ablakfüggönyöket és redőnyö-keket azonnal le kell húzni.

e) Akiket a légi riadó az uccán, té-ren stb. ért, azoknak gyors léptekkel, de futás nélkül a már előzetesen meg-jelölt óvóhelyekre kell menekülniök. Ha ilyen a közelben nem volna, me-nedéket nyújtanak az emeletes házak kapualjai, vagy beszögellései is. Riadó esetén semmi körülmények közt ne tar-tózkodjunk az uccán, a házaknak, laká-soknak, vagy nyilvános helyiségeknek ajtajában.

f) A légi riadó esetén az uccán köze-lekedő gépkocsik, szekerek s járművek veze-ői és utasai azonnal megállítják járműveiket és a legközelebbi óvóhely-re, vagy vastagfalú épületek kapual-jába menekülnek.

g) Az uccai világítást a villamos-üzem különleges csoportjai azonnal megszüntetik.

h) A lakosságnak kötelessége a riadó hallatára, vagy eloltani a lakások és ki-rakatok fényét, vagy olyan tökéletesen elfedni az ablakokat, hogy azokon át egyetlen fénysugár se szűrődjék ki az uccára.

i) A gépkocsik tulajdonosai gépeik fényszóróit sötét vászonnal burkolják be és a lencse közepén a vászonba csu-pán egy kör alakú nyílást hagynak, ame-lyet kék celluloid lappal fednek el. Ez a fényt csak 5 centiméter átmérőjű nyíláson vetíti és így a gépkocsik lámpái 15—20 méterre látszanak.

j) A külső világítás villanygöi, va-lamint a fényreklámok az előre jelzett, vagy váratlan légi riadónál azonnal el-oltandók.

Öt perccel tehát a riadójelzés meg-adása után a város teljes kihaltsá-g ké-pét mutatja, úgy, hogy sehol egyetlen mozgás nincs, az ablakokat pedig sűrű redőnyök fedik. Az uccákon csak a rendőrközegek tartózkodhatnak, de ők is elrejtőzhetnek az emeletes házak kapualjaiba. A lakosságnak tilos az uccára kijönni és megtekinteni a tűz-oltóság, vagy az egészségügyi csapatok tevékenységét. A gyakorlatok végét ugyancsak szirénák jelzik rövid, meg-szakított bugásokkal.

A jelen rendelkezés megszegőit a lé-gvédelmi törvény 65. szakasza alapján 200—2000 lejig terjedő pénzbírsággal, visszaesés esetén pedig 1 naptól 1 hó-napig terjedő büntetéssel sújtják.

Rádió

HÉTFŐ, október 9.

Bucuresti. 7.30: Reggeli műsor. 13: Idő-jelzés, időjárásjelentés, kulturális és sport hírek, vízállásjelentés. 13.10: Déli hang-verseny, közben sport hírek. 13.40: Leme-zek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádió-híradó. 14.30: Gramofonlemez. 15: Hi-rek. 16.45: Előadás. 19.17: Szórakoztató zene. 20.40: Gramofonlemez. 21.03: Leme-zek. 22: Hírek. 22.30: Hírek magyar nyel-ven. 23: Hírek. 23.15: Könnyű zene. 23.45: Hírek.

Budapest I. 7.45: Torna, hanglemezek, érend. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. — 13.10: Cigányzene. 14.30: Művészlemez. 17.15: Diákféltára. 18.15: Szalonzene. 19: A hadsereg és a kultúra. 19.25: VIII. Henrik balett. 20.25: Hanglemezek. 20.50: Vidám dolgok. 21.10: Wagner-est. 23: Cigányzene. 24.25: Tánclemez. 1.05: Hírek.

Manole Enescu ezredes vármegyei prefektus köz-igazgatási szemlelőn

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Manole Enes-cu ezredes, vármegyei prefektus köz-igazgatási szemlelőtet tartott Mocs és Nagysármás községekben és teljes meg-elégedést fejezte ki a külső közigazga-tási tisztviselők tevékenysége és mun-kája felett. A prefektus a mezőgazda-sági szolgálat főnökének kíséretében meg-szemlélte Mocscon a napokban meg-nyílt nagyszabású mezőgazdasági kiállítást is, amelynek szakszerűsége és színvonala felett a legteljesebb elisme-rését fejezte ki.

Kultúrotthoni neveztek el Armand Calinescu minisz-terelnökről

(BUCURESTI.) Dimitrie Gusti pro-fesszor, a Társadalmi Szolgálat elnöke a Putnamegyében levő Fitionesti köz-ség kultúrotthonának vezetőségétől a következő táviratot kapta:

„Fitionesti község kultur / tthona a Balanescu professzor elnökletével megtartott alakuló közgyűlésen egy-hangulag elhatározta, hogy az ott-hont Armand Calinescu, a nemzet és az ország árulói által megölt felejt-hetetlen emlékü miniszterelnökről nevezi el.

GH. DUMITRESCU, igazgató.”

Reuter ielenti:

KAUNAS.) Hétfőn megnyílik a Kaunas — Riga közötti rendes repülőjárata.

(LONDON.) A lordmayer a Londonban tartózkodó török katonai küldöttség tisz-teletére diszkrétet adott.

(BELGRÁD.) Délszerbiában erős hóvi-har volt, amely több helyen forgalmi aka-dályt okozott.

(WASHINGTON.) A szenátus ülését a hétfői napra halasztották el. A halasztás Roosevelt elnök indítványára történt, aki alkalmat akart adni arra, hogy a szem-le-gességi törvény nyilvános vitáját vasár-nap a rádióleadáson keresztül folytat-hassák.

(PÁRIS.) A törvényszék két kereske-dőt, mert indokolatlanul emelte az árú-cikk árát, több hónapi elzárásra ítelt.

(GENF.) A nemzetközi vöröskereszt fel-hívást tett közzé, amely szerint azok, akik hadifoglyok részére szeretetadományokat küldenek, címezzék azt a genfi központ-hoz, ahonnan továbbítani fogják. A szere-tetadományok postaköltsége ingyenes, de tilos levelet, vagy nyomtatványt, valamint romlandó árut küldeni bennük.

(MINNEAPOLIS.) A „Minneapolis” ci-mű lap 30 magán repülőgépről többszáz-ezer röpcédulát dobott le, amelyekben tiltakozik az USA-nak a háborúba való bevonása ellen.

(NEWYORK.) La Guardia főpolgármes-ter egy beszédében kijelentette, hogy az Egyesült Államok erkölcsi kötelessége a nyugati nagyhatalmak megsegítése.

(SZÓFIA.) Kioszevanoff miniszterelnök kihallgatáson fogadta a szófiai olasz követet.

(BERLIN.) A német kormány elrende-lte, hogy a jövőben az egyik városból a má-sikba autózók csak egy napra szóló élel-miszert vihetnek magukkal.

(RÓMA.) Ciano gróf külügyminiszter táviratban mondott köszönetet Hóman magyar miniszternek a pannonhalmi gim-názium felavatásán elhangzott beszédéért.

(RÓMA.) A Duce kihallgatáson fogadta a római spanyol követet.

— A MEZŐGAZDASÁGI ÉRDEM-REND LOVAGI KERESZTJÉVEL TÜNTETÉK KI A KOLÓZSVÁRI GAZDASÁGI AKADEMIA TÖBB TANÁRÁT. II. Károly király Öfelsége, a mezőgazdasági rendjel lovagi keresztjé-vel tüntette ki a kolozsvári mezőgaz-dasági akadémiának azokat a tanárait, akik a mezőgazdasági szakoktatás te-rén, valamint a mezőgazdasági megszer-vezésével kapcsolatosan érdemeket sze-reztek. A mezőgazdasági érdemrend lo-vagi keresztjét kapták Prodan Iuliu, dr. Jon N. Dobrescu, Constantin Mar-tinovic volt szenátor és dr. Jordache Dragan, valamennyien a kolozsvári mezőgazdasági akadémia tanárai.

Egy igazi férfi

Walesben meghalt egy vén halász — olvasom angol lapokban —, aki olyan derék ember volt, hogy temetésén ott volt egész faluja, sőt az egész környék, mert hát az öregapó világéletében a józanság és mértékletesség valóságos megtestesülése és mint ilyen, köztisztelőben álló egyéniség vala. Nyolcvan évét élt — nyugodjék békében, legalább olyan békében, aminő nyugalmas az élete volt, mert az öreg halász arról volt neveztes, hogy soha egy csöpp szeszt nem ivott, soha egy pipadohányt el nem szívott és soha nem nyíratkozott, borotválkozott... Az olvasó, aki eddig netán nem értette volna, mi az, ami különösebben említésreméltóvá teszi a józanságnak ezt a mintaképét, itt igen helyesen tapint rá a lényegre, amikor kitalálja, hogy a vén halászban nem annyira a szesztől és dohánytól való tartózkodás hősét ünneplhetjük, mi férfiak, hanem annak az irigylésre méltó hősiességnek példáját, amellyel egy életen át ellene tudott szegülni a hajnyírás és borotválkozás kényszerének. Nincs a világon férfi, aki a kitartásnak, jellemzilárságnak és akaratának ezt az egyedülálló esetet nem méltányolná és — titokban — ne irigyelné. Mert ne higgyék a hölgyek, hogy akaratérő ahhoz kell, hogy az ember megborotválkozzék, — akaratérő ahhoz kell, hogy az ember ne borotválkozzék meg, amikor muszáj volna, hogy a hajnyírás idegtépő műtétéről ne is szóljunk. Mi, társadalmi életet élő, közönséges földi halandók már azt is nagyszerű lázadásnak, diadalittas sztrájkknak érezzük, ha egyszer-másszor sikerül leküzdenünk a mindennapos kényszert és csak azért sem borotválkozunk meg, holott tudjuk, hogy ez közérzetünket is frissíti, küllemünket is javítja és az embereknek róunk való véleményét is kedvezően befolyásolja. Már most, képzeljük el, micsoda tökéletes férfi az olyan, aki ezt a lázadást, ezt a sztrájkot egész életén át bírja, dacolva közérzettel, hiúsággal és fűtyülve az emberek véleményére szeszt nem inni, nem dohányozni — gyerekjáték. De nem borotválkozni, nem nyíratkozni, ennek minden következményeivel: büszke férfi-munka. Megérttem, hogy az öreg walesi halász temetésén ott volt az egész falu és a környék. De azt is megértettem, ha az egész faluból és a környékből csak a férfiak lettek volna ott, ... egyike a legnagyobb áldozatoknak, amit a férfi a nőért hozhat, hogy rendszeresen leül a borbély székébe.

— Tilos a nászajándék. Törökország újabb és újabb bizonyítékát szolgáltatja annak, hogy igyekszik minél gyorsabban elsajátítani a nyugati szokásokat. A közelmúltban Ismet Inonu államfő ismét megszüntetett egy ősrégi keleti hagyományt. A tábornok szigorú rendeletet adott ki, hogy a szülők férjhezmenő leányuknak nem adhatnak hozományt. Az ugynevezett „érdekházasságok” a jövőben Törökországban nagyrészt ismeretlenek lesznek. De a tábornok elrendelte azt is, hogy ezennel tilos a nagy, napokig eltartó eszemizom, amely az esküvőt követni szokta. A legvagyonosabb törököknek sem szabad — mint eddig — jómódját, gadságát ily alkalommal fitogtatni, nem szabad nagyszámu vendéget meghívni és tilos az esküvői lakomán mindenféle kétértelmű célozgatásokkal teltüzdelt felköszöntőket mondani. Az esküvői szertartás legyen komoly, nem mesen egyszerű és az illendőség, a jóízű határait az esküvőt követő ünnepélyek se lépják át.

— Frissen kiköltött teknősbékák az ambiciózus tyuk alatt. Fokvárosból jelentik: Vanderberghen Jeremiás ciferhuili (Transvaal) gazdálkodó felesége egyik napok óta elveszettnek hitt tyukját a mezőn találta, ahol a magas fűben buzgón folytatta „költői” munkáját. A tyuk alatt a bámulo gazdasszony négy apró csirkét és két frissen kiköltött teknősbékát talált, mialatt az ambiciózus tyuk gyorsan rátelepedett a közelben fekvő még kiköltetlen két teknősbéka tojásra.

Tömegőrület! . . .

„Minél betegebb egy társadalom. annál könnyebben jutnak az élre beteg emberek és annál gyakoribb a tömegőrület”

Az alábbi cikket dr. Nyirő Gyula magyar egyetemi tanár írta és az „Egészség” című szaklapban jelent meg.

Lélektani értelemben tömegről akkor szolunk, ha valamely embercsoport minden tagja ugyanannak az indulatnak hatása alatt áll és ez a hatás a tömeg minden egyes tagjának a cselekvését ugyanazon cél szolgálatába állítja.

Tömegőrületről, orvosi néven: tömeg pszichozisról akkor szólhatunk, ha a tömegeket összefogó közös lelki tartalom kóros, ha a tömeg magatartása indokolatlanul heves túlzásokba téved, ha nem szolgálja a közösség érdekét, ha céltalan és célszerűtlen. Ilyen például a rémület, a pánik, amikor az emberek egymást letaposva sokszor saját vesztükbe rohannak.

MÉLYREHATÓ KÜLÖNBSEGEK

A tömeg kóros lelki megnyilvánulásokra sokkal hajlamosabb, mint az egyén. A tömeg lelke és az egyén lelke között mélyreható különbségek vannak. A tömeg lelke nem az öt alkotó emberek lelkének egyszerű összegeződése, hanem annál sokkal alacsonyabb, gyermekebb, hisztériásabb fokon áll. Jellemző tulajdonságai: ingerlékenység, befolyásolhatóság, utánzókézség, a felburjánzó képzelet. Amikor a tömeg cselekszik, azt nem az értelmével teszi, hanem a közös érzésnek valami hipnotikus állapotában. A tömegben megszűnnek az egyén műveltségi, nevelési és jellembeli különbségei. Ily módon a tömegőrületnek magas képzettségű emberek is rabjává eshetnek. Csak nagyon erős egyéniség hatása alatt tud a tömeg méltóságteljesen nyugalmassá lenni, különben mindig izgatott és nagyhangú. Magatartását is a végletek jellemzik: a vak engedelmesség, vagy a hajthatatlan ellenszegülés. A tömeg a kimondott szót tetteknél véli, az ígéreteket valóságnak látja.

A tömegőrületek keletkezésében rendkívül nagy szerepük van a tömegek vezetőinek. A tömeget nem a tudás, az elmélyülés, a lelki nemesség ragadja magával, hanem színészi készség, rábeszélő tehetség, gyors elhatározás, biztos fellépés és megnyerő külső, amelyek gyakran szélhámosok, sőt tébolyodott emberek tulajdonságai.

Minél betegebb egy társadalom és minél bizonytalanabb a jövője, annál könnyebben jutnak az élre beteg emberek és annál gyakoribb a tömegőrület. A tömegőrület talaját a hosszas bizonytalanság, elfojtott rettegés, feszült várakozás, nélkülözés, aggodalom, testi és lelki fáradtság és kimerülés készítik elő. Nem csoda, hogy a legtöbb tömegőrületről a középkor öröktéitől emlékeznek meg, amikor háborúk, járványok, erőszakoskodások és kegyetlenkedések egymást érték.

A tömegőrületnek sok különös tü-

nete lehet. Ilyen volt például egy időben a különböző orosz szekták tagjai között fellépett öngyilkossági járványok és élve eltemetkezések. A középkorban gyakori volt a görcsös rohamok, a hisztériának tömeges jelentkezése. Ilyesmi volt a XIV. században a pestis pusztítása után fellépett táncdüh-járvány, amely különösen Németországban és Olaszországban dult. A táncdüh megszállottai egymással összefogózva addig táncoltak, amíg össze nem estek és eszméletüket nem veszítették. Sokan bele is pusztultak. Ezt a járványt oly módon vezették le, hogy zenekarokat játszottak a dühödt táncolók közelében és ily módon ritmusba fogott tánc gyakran enyhített a hisztériások állapotán. Az olasz tarantella tánc még ma is ennek a járványnak az emlékét őrzi.

AZ ISKOLA SZEREPE

A tömegmegbetegedések gyakori helye az iskola. Egyikben egy budapesti felsőbb leányiskolában olyan görcsös köhögési járvány tört ki minden alkalmi megbetegedés nélkül, hogy a tanítást néhány napra abba kellett hagyni. Egy elemi iskolában pedig látási zavar lépett fel tömegesen gyermekleányoknál. Hasonló tünet a háborús idegesség és a tömeges szerencsétlenségek után gyakran fellépő baleseti idegességek. A tömegőrületnek egy neme volt a gyermekek keresztes hadjárata 1212-ben Franciaországban, amikor maguk a szülők engedték, sőt kényszerítették gyermekeiket hadba vonulni. Ily módon körülbelül 30.000 gyermek rohant a vesztébe.

RÉMHIREK TERJEDÉSE

A tömegőrület egy-egy válfaja a rémhírek terjedése, divathóbortok keletkezése, elítélések, babonák, járványszerű elharapódzása. Egyes játékoknak, sportoknak kinövései épp úgy, mint bizonyos élvezeti szerekkel, például az alkohollal való visszaélés is a tömegőrületek közé sorozható. A háborukat követő és világszerte fellépő forradalmak sehol sem tartoztak egész ségesnek nevezhető lelki megnyilvánulások közé. De, hogy tömegőrület keletkezik-e valahol vagy sem, az nemcsak a tömegtől, hanem inkább külső behatásoktól és a tömegvezetőtől függ. Ugyanazt a tömeget, ugyanolyan körülmények között a legellentétebb hatásokba lehet belekergetni.

A tömegek hiszékenységükkel, befolyásolhatóságukkal fogva a maguk sorának irányítására képtelenek. Az általános rend, a fegyelm és a társadalom megbomlását okozhatja, ha olyan vezető kerül a tömeg élére, aki elmélyülni nem tud, erkölcsileg fogya-tékos, indulatban szélsőséges. A történelem bizonyítja, hogy nagy tömegek érdekeinek védelmét csak értelmileg és erkölcsileg az átlag felett magasan álló, apostoli életű, önfeláldozó vezetők biztosítják.

Tíz tanács csehek számára

A prágai „Narodni Lisit” a következő tíz tanáccsal szolgál a cseheknek:

1. Gondold meg, hogy cseh vagy és légy büszke erre.
2. Légy békülékeny, de sohasem talponyaló. A polgár első erénye az öntudat.
3. Tiszteld a többi népet, de vigyázz arra, hogy saját nemzetedet ugyanugy megbecsüljék.
4. Becsületet jogod mellett megingat-hatatlanul tarts ki. Soha se feledd, hogy a könnyelműen elvesztett jogot csak nagyon nehezen lehet visszaszerezni.
5. Légy jó ember, de össze ne téveszd a jóindulatot a gyöngédséggel. Abban légy erős, amihez kitartás és akarat kell.
6. Légy saját néped körében világ-távlatokkal rendelkező ember. A leg-

több nagy egyéniség alázatos fia és leánya volt szülőföldjének.

7. Szeresd anyanyelvedet. Törzsednek ez a legdrágább öröksége. Soha se becsüld meg és ne légy hanyag használatában. Minden más nyelv előtt használd anyanyelvedet.

8. Jelszavaktól ne engedd magad félrevezetni, kötelességeid örök kapcsolatok a nemzet és jómagad között. Minél kisebb valamely nép, annál inkább csüng nemzetj letén.

9. Tiszteld az Istent, mert ő az értékek elosztója. Soha ne gunyold azt, ami nemzedékeknek szent volt.

10. Légy törekvő és takarékos, erősítsd népedet gazdasági rátermettségeddel. Gondold meg, hogy csak a találékony nép állja meg helyét az élet versenyében.

Betegségélyzői bélyegek

valamint posta-, drogéria, okmány, turisztikai, számla és aviatia bélyegek is a legnagyobb címletekbe is állandóan kaphatók a

Cal. Regele Ferdinand 59. Dohánytözsdeben

(Régi betegsegelyzővel szemben.)

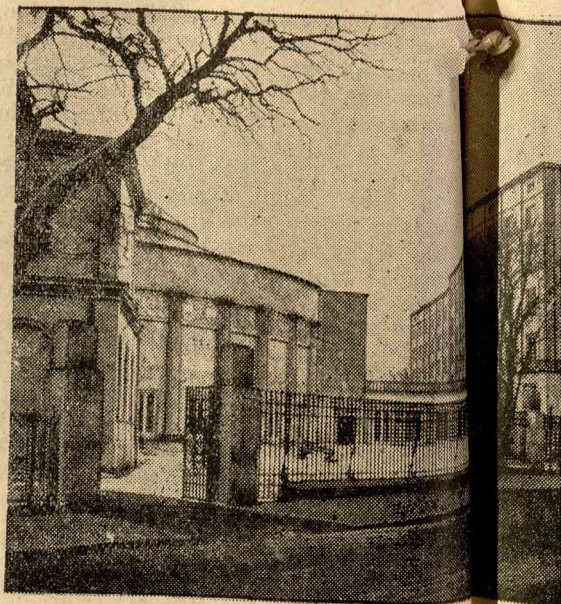
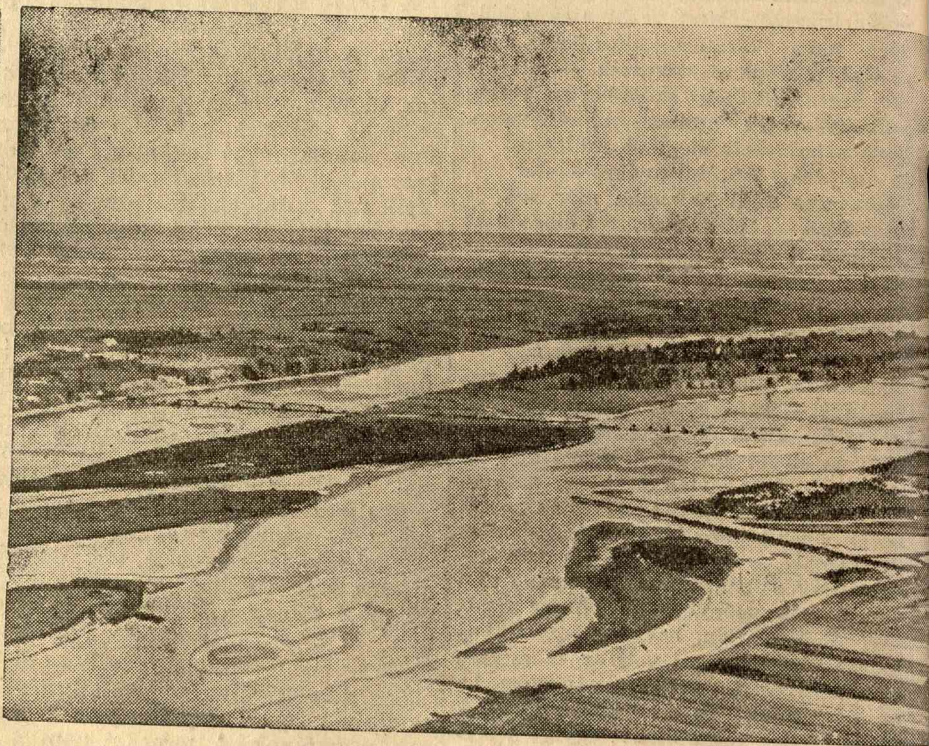
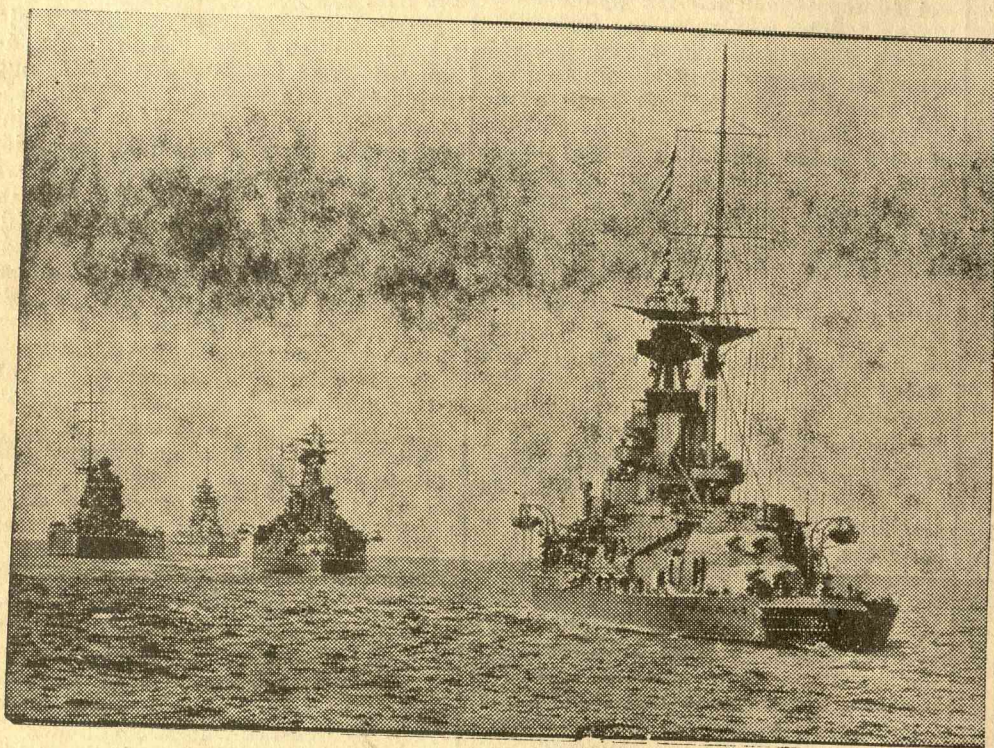
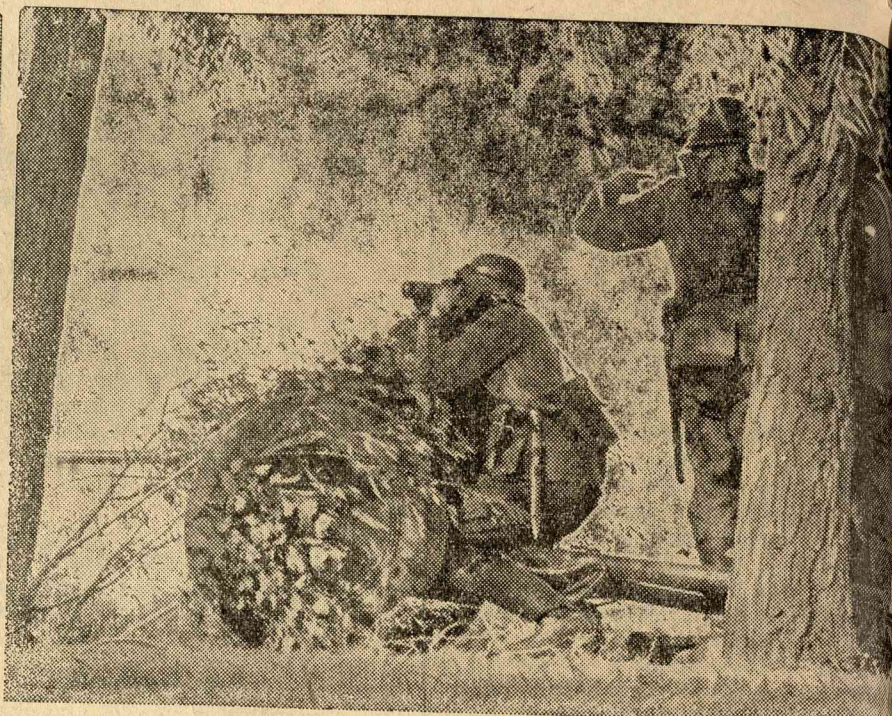
Dsingisz kán költözködik

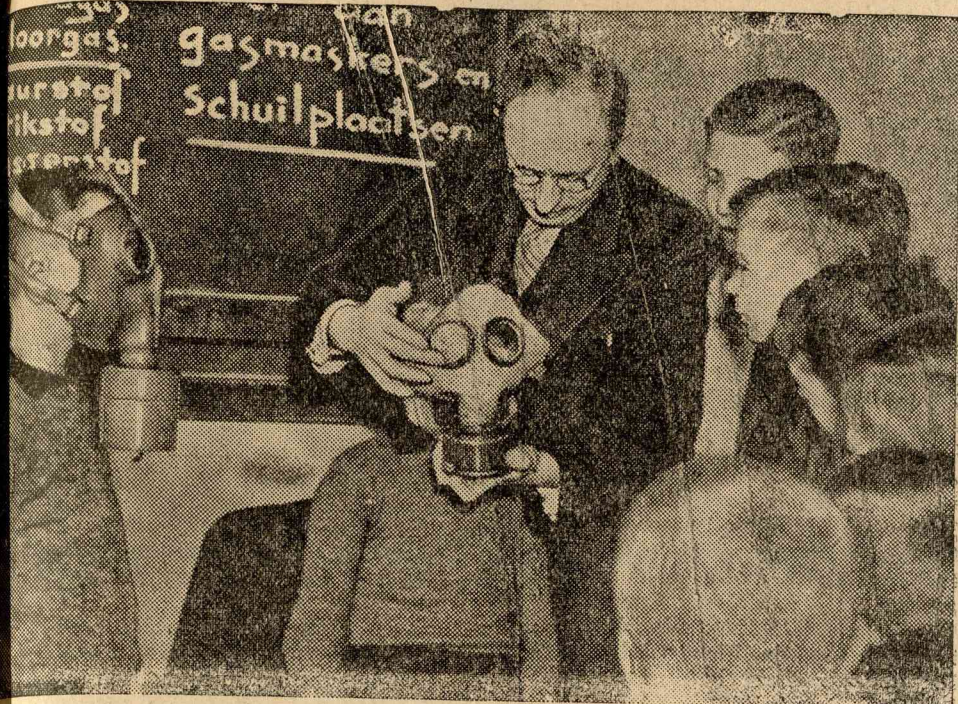
A csunkingi kínai lapok részletes tudósítást közölnek arról, hogyan szállították át a Dsingisz kán maradványait tartalmazó ezüst koporsót Senszibe, ahol addig akarják őrizni, míg biztonságban vissza nem szállíthatják Etse Horoba (Az Ur udvarába), Mongolországba. A császár koporsója ott régóta szent helye volt a mongoloknak, akik nagy tömegekben zárandokoltak hozzá. A koporsót mongol és kínai csapatok, sok pap és nagy tömeg kíséretében szállították és Yulinba.

A Manchester Guardian vezércikkben foglalkozik Dsingisz kán koporsójának elszállításával és többek közt ezt írja:

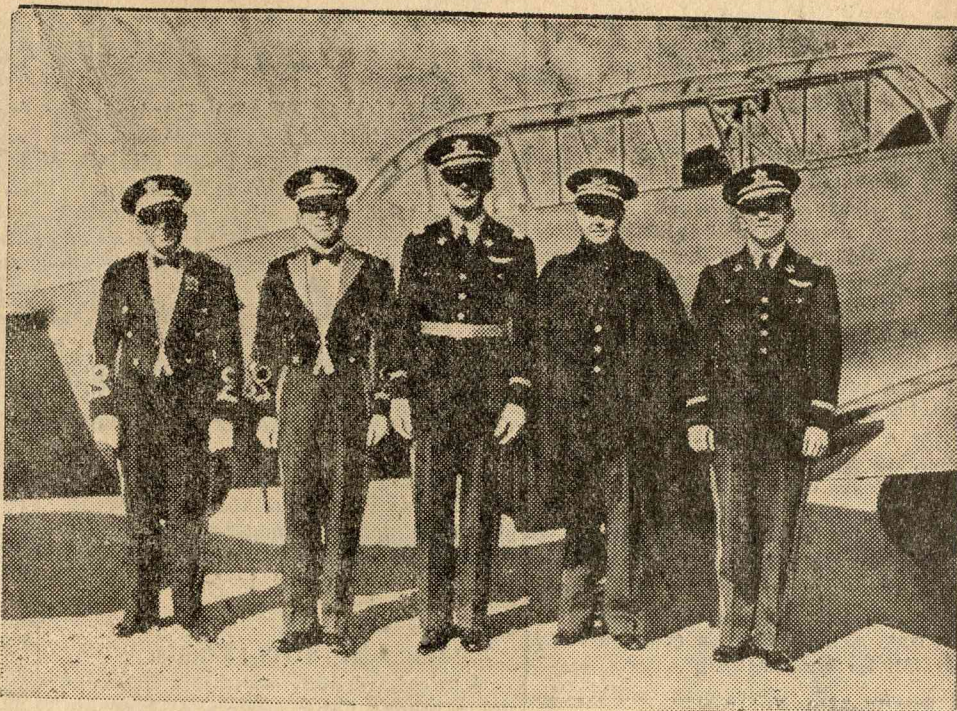
— Sok európai meglepetéssel fogja hallani, milyen szeretettel őrzik Ázsiában Dsingisz kán emlékezetét. Még egy majdnem olyan nagyszabású és költséges háború kellős közepén is, mint amilyeneket ő vezetett, a kínaiak időt szakítottak, hogy hamvait régi nyugvó helyükről Északnyugati Kínába szállítsák, ahol biztonságban lehetnek. Különös kegyeletnek látszik ez. Hétszáz esztendő semmit sem javított Dsingisz kán hírné s ma is úgy áll előttünk, mint a világtörténelem egyik legirőzatosabb jelensége... Hódításai csak rombolások voltak... Százazreket gyilkoltatott le s megölt mindent, ami töltelt, hogy elpusztítsa Perzsia és Kína civilizációját. S ezek az országok különösképpen mégis szeretettel gondolnak a hódítóra, aki mit sem törődött kulturájukkal és idegen urakat tiltatott népeik nyakára.

— Meddig élnek a fák? Érdekes tanulmányt írt dr. Kieselsbach Gyula az öreg fák koráról a Természettudományi Közönyben. Sok egyéb szempont mellett — mondja a szerző —, a magaskorú fák mint természeti emlékek is védelemre érdemesek. Az életkor tekintetében mindenekelőtt megemlíti, hogy az ezeréves, vagy annál idősebb fák a ritkaságok közé tartoznak; ugyanis a fák is csak addig élhetnek, amíg a gyökérzet el tudja látni a lombzatot táplálékkal. Az öreg fák valódi kora tekintetében még a szakemberek is sokszor a legellentétebb nézeteken vannak. Igen öreg, ledöntött fákra is néhez az évgyűrűk megszámlálása. Hivatkozik Humboldt Sándorra, aki világjáró útján sok öreg fát látott és megbecsülte, így pl. a kanáriszigeti híres öreg sárkányfa életkorát 10.000 esztendőre becsülte. Ez a fa 1868-ban villámcsapás következtében elpusztult. Humboldt a mexikói Santa Maria de Tule temetőben álló mocsár-ciprust 4000 évesnek tartotta. Nemrég ezt az óriást is kidöntötte a ciklon. A Kanári szigeten ma is találhatók óriás-sárkányfák. Az egyiknek korát Francé 3000 évre becsülte. A sárkányfa kivételes ritkaság a faóriások között, a faalakú liliumfélék leghatalmasabb képviselője, Christ szerint a sárkányfa egész megjelenése inkább kőképződményre, mint növényzetre emlékeztet. A cikkíró szerint más több ezer éves faóriások legmagasabb korára vonatkozó és helytállónak tekinthető becslések a következők: A mamutfenyőnél 3000 év, a ciprusnál és a tiszafánál szintén 3000 év, a szelidgesztenyénél 2000 év, a koscsányos tölgynél, libanoni cédrusnál, platánnál 2000 év, a lucfenyőnél 1200 év, a hársfánál pedig 900 év egyes esetekben a megbecsülhető kor. A világ legnagyobb és legöregebb fája feltétlenül az Amerikában, San Franciscótól 485 kilométernyire levő Sequoia nemzeti parkban található mamutfenyő, amelynek magassága 81 méter, törzsének kerülete pedig több mint 27 méter.

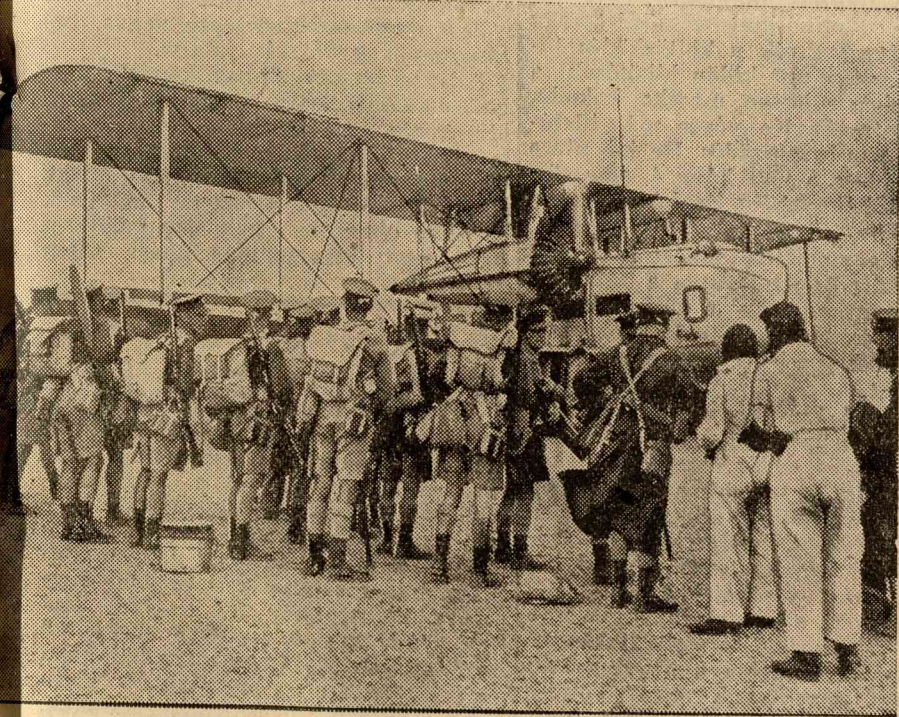

LÁTJÁK: ILYEN A GÁZÁLARC! Angliában az iskolás gyermekeket is felvilágosítják a gázvédelem lényegéről és a gázálarc fontosságáról.

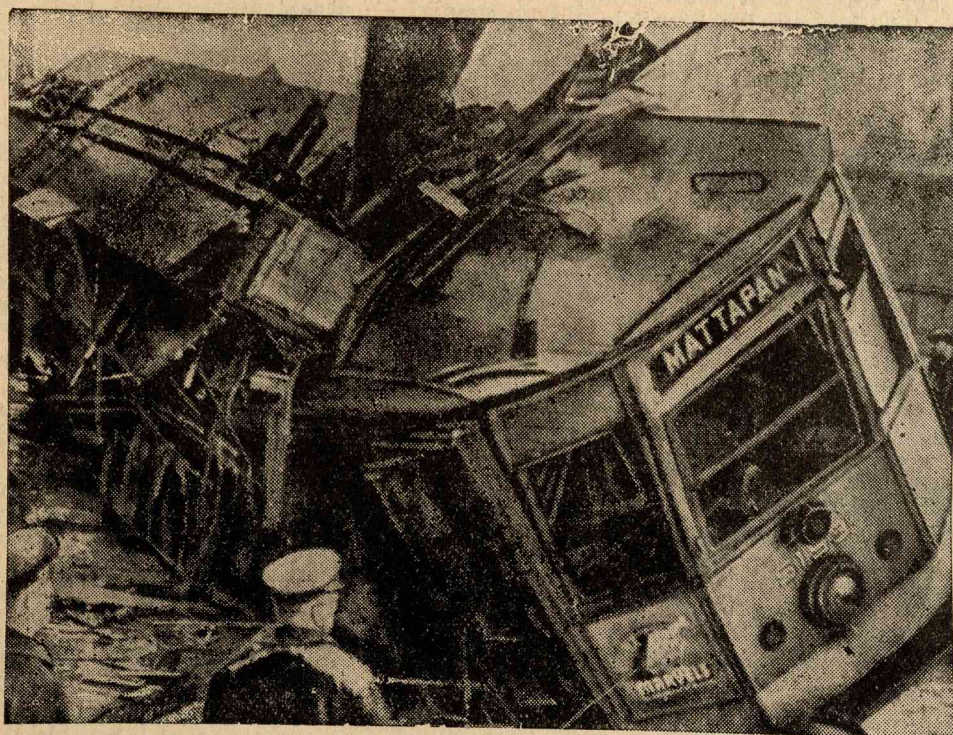
AZ AMERIKAI LÉGIHADERŐ UJ FORMARUHÁI. Az amerikai hadsereg tisztikara új uniformisokat kapott. Képünkön az új formaruhákat mutatjuk be.

CSAPATSZÁLLÍTÁS REPÜLŐGÉPEN. Egyiptomban kipróbálják a repülőgépeken való csapatszállítást.

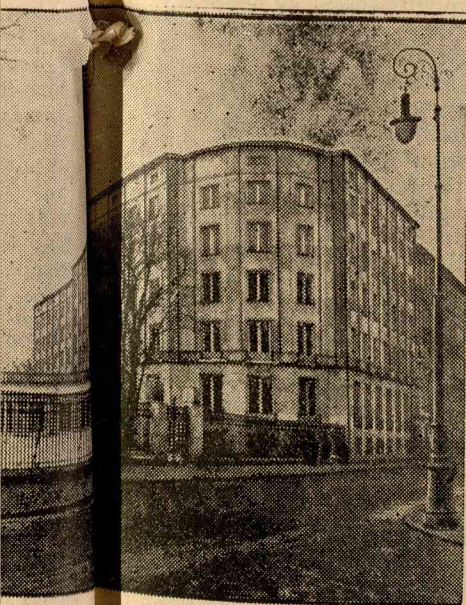
ROOSEVELT FELESÉGE — A NÉGER SZÍNHÁZBAN. Az Egyesült Államokban tudvalevőleg nem nagyon kedvelik a színes embereket. Rooseveltnő azonban tuluszi magát az oktan előitéleteken és — mint képünkön látható — meglátogatta a newyorki négerszínházat és kedélyesen elcsevegett a művészekkel.

FÁNAK SZALADT A KÖZUTI VILLAMOSKOCSI. Az amerikai Bostonban borzalmas szerencsétlenség történt. Egy közuti villamoskocsi, amelyet zsufolásig megtöltöttek kiránduló iskolás gyermekek, eddig még ki nem derített okból kisiklott és egy utszéi fának rohant. A katasztrófának borzalmas következménye lett: Hat gyermek meghalt, többen pedig súlyosan megsebesültek.

HUMPHRIES kisasszony személyében. Az angol tüztöltők megválasztották az első „biztonsági királynőt”.

ÉPÜLET varói Sejm épületét mutatjuk be.

Közhírré tétetik...

Furcsa és nehezen kiismerhető valami az, amit nagy általánosságban úgy hívunk, hogy: civilizáció. Vannak, akik ezzel a fogalommal könnyedén hajigálózhatnak, mint ha szép gömbölyded, szabályos gummilabda lenne, olyasvalami, aminek „minden felületi pontja egy eszmei középponttól egyenlő távolságban van.” Az ilyen elvont elméleti felfogásra minduntalan rácsófol a valóság. Egy-egy kor keresztmetszetében nagyon is különféle, össze-vissza képet mutat az emberiség műveltségi állapota. Nézzük csak a mi korunkat „a technika diadalmas korszakát.” Gondoljunk a kezdetleges faeke és a villanyerővel végzett gabonagyártás egyidejűségére. Gondoljunk a falusi mindenes-orvosok küzdelmes munkájára ugyanakkor, amikor a kényes városlakó minden apró-cseprő nyavalyával tudós tanárspecialistához szaladhat. Gondoljunk arra, hogy ma az óriás nyomdagépek korában még mindig széles néprétegek szüzek a betű áldásos (vagy átkos?) metélyétől. És így tovább.

S megcsúsz, hogy a vegietek találkoznak — „les extremes se touchent”, ahogy a francia mondja. A melység vonzza a magasságot, a soletseg kívánja a tenyt, a kezdetlegesség a legfejlettebb technika segítségére szorult.

Egy-egy államon belül is tapasztalni ilyen jelenségeket. Igaz, hogy ezuttal amerikai államról van szó, ahol óriásiak a távolságok és korlátlanok a lehetőségek. Mexiko déli részén meg virágzanak az indián települések. Közború olások élnek ott a maguk életét, távol a sapatképek civilizációjától. A nagykiterjedésű országban a spanyol az aumnyev, de a derek indiánok azt nem igen értik. Az államnak természetesen törvényei vannak s ezek az ország minden lakosára érvényesek. Igen ám, de az indiánok nem tudván spanyolul, nem értették meg, tehát be sem tarthatták az állam hivatalos nyelvén kihirdetett törvényeket.

Ezen a ponton jut szerephez a modern technika. A mexikói kormány elhatározta, hogy segít a bajon. Lefordíttatja a legfontosabb törvényeket a különféle indián nyelvjárásokra. A szöveget megrögzítik hanglemezekre. Hatalmas gépkocsit szerelnek fel gramofonkészülékkel és hangszóróval. Ez végigjárja majd az indián falvakat és a wigwamok előtt pipázó rézbőrűeknek kihirdeti mindazt, amit nekik, mint mexikói állampolgároknak tudniuk kell.

Mi más ez, mint a gépesített kisbíró? Ime, Bórhárisnya és Winnetou hazájában recsegő gramofonszó fogja hirdetni, hogy: „Közhírré tétetik, miszerint...”

Fő, hogy megértsék mindazok, akiket illet.

Lictor.

— Egy pittsburgi fogorvos megölte a feleségét és fiát, mert nem tudta pácienseit szenvedni látni. A fogorvost Norman Stewartnak hívják és 34 éves. Feleségét és 4 éves fiacskáját egy tébolyult pillanatában meggyilkolta. A bíróság előtt védekezésül azt hozta fel, hogy nem volt szíve ahhoz, hogy elég mélyen furjon le a páciensek fogazatába, úgy, hogy az általa elhelyezett tömések egy idő múlva rendszeresen kihulltak. A felesége emiatt sűrű szemrehányásokat tett neki és az utolsó időben már annyira az idegeire ment az asszony folytonos zsörtölődése, hogy haragjában meggyilkolta. Amikor az asszonyt holtan látta maga előtt feküdni, elhatározta, hogy megöli kisfiát is és azután öngyilkosságot követ el. Gyereke halála után homlokához emelte már pisztolyát, de bátorsága elhagyta és a rendőrségre sietett, ahol önként jelentkezett. A bíróság Norman Stewartot életfogytiglani fegyházra ítélte.

— Szinarany levélhezékek. Fokvárosból jelentik: R. Bauman bulawavoi (Dél-Rhodesia) lakos hosszú időn át íróasztalán levélhezékeknek használt egy sárgaréznak tartott fémtömböt, amelyet valaki állítólag a mezőn talált. Egyszer feltűnt a napfényben a levélhezék ragyogása Baumannak; vegyileg megvizsgáltatta a „rézdarabot” s akkor kitűnt, hogy szinarany és értéke körülbelül 900.000 lej.

A költözködés lélektana

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Barátnőméhez kukkantottam be a napokban. Csodálkozva álltam meg a lakás ajtajában. A hegyin-hátán álló s le-felforgatott butorok között úgy állott barátnőm egy nagy tollseprővel a kezében, mint egy hadvezér s egy felfordított ládára mutatott:

— Kérlek ülj le és nézz körül, látod költözködünk...

— Költözködtek? — vettem fel a csodálkozó kérdést. Hiszen csak most volt május elseje, amikor ebbe a lakásba költöztetek.

Barátnőm nem is válaszolhatott megjegyzéseimre, mert a konyhából behalatszó hangokra: „naccsága... naccsága tesszen már gyűnni, hova pakoljam a befütteket” — rohant is kifelé s így a nagy kalapáccsal hadonászó férj vette át a szót.

— Hát igen: költözködünk...

S míg barátnőm odakint a bejárónővel a magas C-hangnembben „tárgyal”, addig a férj a következőkben adta elő a költözködés minden kellemes és kellemetlen percét, fény- és árnyoldalát:

— Az egész életem karrierje a költözködés körül nyilvánult meg. A költözködés olyan tudomány, amelyhez érzés kell. Lehet költözködni rendesen, zaj nélkül, minden láztól mentesen, de lehet úgy is, mint egy kész bolondokháza. Mindenesetre azt hangsúlyoznom kell, hogy a férjnek kötéltidegekre van szüksége. Egyszerre kell tudnia a régi és az új lakás minden szobájának méretét, a két lakás fekvését, irányát, beosztását, a butordarabok térfogatát, az összes kulcsok hollétét, a be- és kicsemagolás pontos idejét. Vajjon a szállító, rádió- és villanyyszerelő pontosan jön-e? Hány ládába fér el minden és milyen darabokat lehet egy ládába tenni... Miért nem jó így és miért lesz jobb úgy... S egyáltalában miért is kell költözködni...

Ha segít a férj pakolni, miért segít, hisz úgy sem ért semmihez, csak hátráltatja a munkát. Ha nem segít (próbálja nem tenni), ne lustálkodjon, ne henyéljen, a feleség agyonstrapálja magát... Csak győzze a férj a sok sopánkodást.

Jaj, nehogy a férj a sok haszontalan lim-lomra rá merje mondani, hogy kár átcipelni az új lakásba, mert rövidesen ráolvassák a fejére, hogy préda, nem tudja a háztartási cikkeket értékelni. Pedig — tárgyilagosan nézve — többbe kerül a sok lim-lim áthordása, mint maga a „nagyrabecsült” ingóság értéke. S kezdődik egy szünni nem akaró vita, hogy az új lakásban minden kéznél legyen. Persze ennek az a következménye, hogy az új lakásban sohasem az van a kéznél, amire először szükség talált lenni.

— No, talán nem éppen így van — vettem közbe.

— Tényleg, annak nem, aki 5—10

évben először cserél lakást, de próbálna csak meg minden évben egyszer-kétszer — így tíz évi boldog házasság alatt költözködési szaktekintély lesz belőle. Sokan azt hiszik, hogy a költözködés ott kezdődik, amikor kész a csomagolás és várja a szállítót. Nem. A költözködés elméletileg már a lakás lefoglalásánál kezdődik. Már akkor tudja előre a férj, hogy egy félév, jó esetben egy év múlva, miért fog ebből a lakásból is elköltözködni. A ház „jóbarátjai” rövidesen felfedezik a lakás minden hibáját, s nagy sajnálkozással a házasszony tudtára adják s alighogy be-költözködtek, máris kezdődik az új lakás keresése. Minden ismerősnek, jóbarátnak kötelességévé tétetik, hogy ha tud egy lakást, addig senki másnak ne szóljon, míg a „feleség öngyászaga” mint meg nem felelőnek minősített lakást el nem utasítja. Mert a lakás kérdésében a házasszony határozatlansága és szeszélye idegbénító...

Sok lótas-futás, hirdetés, tanácskozás után végre kivettünk egy lakást. S kezdődik a szerződés-kötés nagyfontosságú ténykedése s a férj csak győzze a sok kikötést hallgatni:

„Egy évre csináljunk szerződést vagy csak félévre? Essék a költözködés fő-szezonba, vagy ne? külön kikötések a szerződésben a kutya, macska, kakadu, hal, csigatartás. No végre már illetékezve is van a szerződés. De jaj, nincs kikötve, hogy a nap hány órákor süthet be a hálósobába és hány órákor az ebédlőbe...”

— De egyáltalában miért is vettük ezt a lakást és miért nem a másikat? Miért hamarkodtuk el a dolgot, hiszen hirdetnek jobbnál-jobb lakásokat — kezd a feleség a békétlenkedést — szó kás szerint.

— De drágám, hiszen már egy hónapja éjjel-nappal azt hallom töled, hogy az összes eddig megnézett lakások között ez a legjobb s mert olcsó, ha ki nem vesszük, elkaparintják az orrunk előtt... Ennyi nyomás ok következtében természetesen, hogy kibéreltem a lakást — sóhajtja a férj.

Igy kezdődik s így folytatódik a vita minden kérdésben. Persze a lakásban hat hónapig minden a hegyin-hátán van, azért mert „csak most” költözködünk, másik hat hónapig azért, mert „költözködés előtt” állunk.

Barátnőm férje még tovább fejtegette volna a költözködés komoly problémáját, amikor megjelent újlag a házasszony.

— Nos csak nem engem szapultatok olyan sokáig? — érdeklődött.

A férj elpirult, mint a hazugságon kapott kis diák és sietve hadarja:

— Á dehogy, dehogy édesem...

Én akkor hallgattam s remélem, hogy az elárult férj, „költözködés után” nem fog kikapni a feleségétől.

Zattler Mária.

A tokiói „kimonó piac”

— Innen okvetlen akarok egy kimonót vinni a feleségemnek, vagy az unokahugomnak — mondja az idegen japán vezetőjének Tokióban —, egy fekete selymekimonót ezüst ujjal, vagy valami hasonlót... Mit gondol, hol vehetnék legjobban?

— Nagyon egyszerű dolog — feleli a japán —, menjünk el mindjárt a „kimonó-piacra”, ott kaphat a legolcsóbban és legjobb minőségben másodkéz kimonókat, haurikat, obikat és...

— Mit? Kimonót másodkézből? Viselt kimonót?

— Nyugodjék meg! Ön ott a leg-szebb, legpompásabb kimonókat kapja, nehéz selyemből, drága himzésekkal, potom áron, mert ezen a kimonó-piacon csak olyan obikat, haurikat és kimonókat árulnak, amelyeket többnyire csak egyszer és akkor is csak pár órára viseltek. Ez elég ahhoz, hogy Japánban ezeknek a kimonóknak az árát egyharmadára vagy mélyebbre csökkentse. Ide tartozik például a drága menyasszonyi kimonó, amely Japán

bona szerint szerencsétlenséget hoz tulajdonosára, ha másodszor is felölti.

— A kimonó-piacon adják a bemutatkozó-előadásra viselt kimonókat a színésznők is és mivel minden Japán nő, aki tart valamit magára és aki ezenfelül természetesen a szükséges pénzzel is rendelkezik, a nyilvánosság előtt minden alkalommal lehetőleg új kimonóban mutatkozik, amelynek színe és mintája éppúgy az évszak szerint igazodik, mint nálunk a női ruhák szabása, a kimonókereslet igen nagy.

Férfi mannequinek

Megérkeztünk a kimonó-piacra. Olyan, mint a nagy konstantinápolyi bazár. Hatalmas, homályos, boltozatos csarnok, egymást keresztező üzleti utcákkal, jobbra-balra a kereskedők áru-polcaival. Aki férfi-kimonót akar vásárolni — selyem hálókabátnak ideális ruhadarab —, annak gészen hátra, az utolsó uccába kell mennie.

Azonnal mutatnak egy pár kimonót. Fekete selyem, pirossal bélelve, kívül ezüst himzett pillangós ujjakkal. A fia-

talemben, aki mint mannequin, egyik kimonót a másik után ölti fel és éppen úgy forog és fordul, mint európai kollektáns, látható kedvteléssel végzi kötelességét. Egy kimonó, amely Japánban is a szebbek közé számít s amelynek ára újonnan legalább 3000 lej volna, a kimonó-piacon másodkézből 1000 lejért kapható.

Az áruló disztések

A csodaszép minták egyébként nem virágok, vagy disztít minták, hanem olyan valamik, amiket mi itt Európában „cimernek” vagy „monogrammnak” nevezünk. Ezért mosolyognak a japán hölgyek nekünk olyan érthetetlenül és ok nélkül, ha Japánban európai nőt látnak, amint büszkén viselik kimonóját. Ők ugyanis rögtön tudják, milyen alkalomra készítették és hogy ki adta el. Olyasvalami ez, mintha itt egy japán nő báli ruhát viselne, amelyen a himzés egy Esterházy hercegnek kezdőbetűj és cimere volna.

Csodaszép ruhadarab az obi. Az obi több méter hosszú és körülbelül 30 cm. széles sálféle, vastag, mintázott aranybrokátból, amelyet a japáni nő mellére s derekára csavar s aztán a hátán olyan formán fűz össze, mintha két pillangószárny csukódott volna össze. A legszebb mintákat találjuk itt, virágokat, bambuszokat, gyümölcsöket...

Egy ilyen obi szeletekre vágva, be-rámázva, nagyon szép faldisz.

A hauri ideális színházi köpeny, amelyet Japánban csak rossz, vagy hüvös időben viselnek, a kimonó felett. Fekete köpenyféle, nehéz selyemből, széles, bő, egyszínű anyaggal bélelt ujjakkal, amelyek térdig érnek és amelynek egyetlen disze egy csodálatos művészet tel himzett klasszikus színházi maszk az ujjsegélyen.

A bor szerepe a háborúban

A háborús fegyverkezés során az egyes hadvezetőségek azt a kérdést is mérlegelés tárgyává teszik, hogy a modern háborúban mi a legmegfelelőbb napi tápláléka a tűzvonalban harcoló katonának? A világháború tapasztalatai azt mutatták, hogy nagyon frissen hat a katona testi és lelki állapotára, ha naponta egy kis bort kap. Egy svájci katonai szaklap beszámol arról, milyen jól bevált a bor a francia hadseregben a nagy háború alatt. Eleinte nem kaptak bort a francia katonák, de vehettek maguknak a front mögött. 1914 vége felé aztán Délfranciaországból termelői 150.000 hektóliter bort küldöttek szerzetadományként a hadseregnek. Ez volt a bor főpróbája a fronton. A következő évben már negyedlitter kaptak a katonák a napi étellemezésben, úgy, hogy a hadsereg évi borszükséglete egyszerre ötmillió hektóliterre ugrott föl. A borkereskedők hirtelenben nem tudták hogyan teremtsék ezt a mennyiséget. A háború végén már féllitter volt a napi fejadag és minden bortermelőt köteleztek arra, hogy termésének legalább negyedét a kincstár rendelkezésére bocsássa. A szállítás és szétosztás nagy gondot okozott, rengeteg raktárról és megfelelően kiképzett személyzetről kellett gondoskodni. Cement-ciszternák épültek és villamos szivattyúkkal fejtették le a bort a hordókba. A vasut külön kocsikat építtettek a célra. Franciaország és Algír termése általában elegendő volt a front borszükségletének fedezésére, csak 1916-ban kellett spanyol és portugál borokkal pótolni a gyenge termést. A bor a hadvezetőség tapasztalata szerint jelentékenyen fokozta a katonák ellenálló erejét, amit a francia hadsereg háborús teljesítményei igazoltak is.

— Molotov különös utasítása a szovjet külképviseletekhez. Molotov utasítást küldött ki valamennyi szovjet külképviseletre, amelyben a szovjetorosz diplomataknak megengedi, hogy az állomáshelyükön akkreditált pápai nunciusokkal a diplomáciai udvariasság keretein belül érintkezzenek. A kérdés ezek után csak az, hogy vajon eddig tiltva volt-e a szovjetorosz képviselőknek ez az érintkezés, ha most külön meg kellett engedni?